

**ИЗВЈЕШТАЈ
О РАДУ И ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА
2023. ГОДИНУ**

Бања Лука, април 2024. године

САДРЖАЈ

1.	УВОД.....	4
1.1.	1. КОМИСИЈА.....	5
1.2.	ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ	6
1.3.	ПОЈМОВИ У ИЗВЈЕШТАЈУ.....	7
2.	ПРАВНИ ОКВИР КОНЦЕСИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	8
2.1.	ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ.....	8
2.1.1.	Примјена других Закона у поступку додјеле концесија	9
2.1.2.	Други закони који се посредно примјењују у поступку додјеле концесија.....	9
3.	ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ.....	10
3.1.	КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ	11
3.2.	ПРОВЈЕРА РАДА КОНЦЕСИОНАРА	18
3.3.	РЕГИСТАР УГОВОРА О КОНЦЕСИЈАМА	20
3.4.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА	21
3.4.1.	РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ	21
3.4.2.	Провјера рада концесионара.....	26
3.4.3.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW	43
3.4.4.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (термоелектране, вјетроелектране и соларне електране)	43
3.4.5.	Закључци.....	43
3.5.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ГАСОВОДА И НАФТОВОДА	45
3.5.1.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области гаса	47
3.6.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА	47
3.6.1.	Рјешења Комисије.....	47
3.6.2.	Преглед закључених уговора у области минералних ресурса.....	56
3.6.3.	Провјера рада концесионара.....	58
3.6.4.	Преглед актуелних проблема који су присутни код реализације уговора о концесији	63
3.6.5.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса	66

3.6.6.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса - вода за пиће и флаширање.....	66
3.6.7.	Закључци.....	66
3.7.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ТРГОВИНЕ И ТУРИЗМА.....	69
3.7.1.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма	70
3.8.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА И ВЕЗА	70
3.8.1.	Рјешења Комисије.....	71
3.8.2.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћаја и веза	71
3.9.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНИХ ДОБАРА.....	72
3.9.1.	Рјешења Комисије.....	72
3.9.2.	Провјера рада Концесионара	76
3.9.3.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта	77
3.9.4.	Преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта	77
3.9.5.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења јавног водног добра.....	78
3.9.6.	Закључци.....	78
3.10.	АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА	79
3.10.1.	Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области спорта.....	80
4.	КОНЦЕСИОНА НАКНАДА.....	81
5.	БУЏЕТ.....	87
5.1.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ И ИЗДАЦИ КОМИСИЈЕ ЗА КОНЦЕСИЈЕ	87
5.1.1.	Стална средства Комисије	88
5.1.2.	Приходи	89
5.1.3.	Расходи	91
6.	ЗАКЉУЧЦИ	92
7.	ПРИЛОЗИ.....	95

1. УВОД

Извјештај о раду и финансијски извјештај Комисије за концесије Републике Српске за 2023. годину (у даљем тексту: Извјештај) доноси се на основу одредбе члана 60. Закона о концесијама¹, према којој одредби се Извјештај подноси најкасније до 30. априла текуће године за претходну календарску годину. Извјештај се односи на период од 01. јануара до 31. децембра 2023. године и представља годишњи извјештај о раду Комисије за концесије Републике Српске (у даљем тексту: Комисија).

Извјештај се подноси Народној скупштини Републике Српске.

Циљ Извјештаја јесте да информише Народну скупштину Републике Српске, као и укупну јавност о раду Комисије, то јесте, о активностима на имплементацији законских и других прописа из области концесија, реализацији уговора о концесији, провјери рада концесионара и слично.

Исто тако, Извјештај приказује начин на који Комисија извршава обавезе у оквиру својих надлежности и испуњава своју мисију, те је исти састављен од податка о извршеним провјерама рада концесионара, поднесеним захтјевима, рјешењима Комисије, броју и врсти предмета које је Комисија разматрала, као и о другим информацијама из дјелокруга рада Комисије, било да је Комисија поступала по службеној дужности, било по захтјеву надлежног органа или заинтересованог лица.

Структуру извјештаја чине дијелови. Сваки дио је тематска обрада односне материје и чини засебну цјелину.

Први дио је уводни дио и односи се на опште податке о Комисији, члановима Комисије, те о појмовима који могу бити назначени и коришћени у Извјештају.

У другом дијелу је обрађен правни оквир концесија у Републици Српској и у истом су наведени прописи који се директно примјењују и односе на област концесионарства (позитивни прописи и прописи који су престали да важе), те прописи који се посредно примјењују и односе на област концесионарства.

Трећи дио Извјештаја односи се на основне активности Комисије и састоји се од више одјељака: кључне активности Комисије; провјера рада концесионара; вођење регистра уговора о концесијама; активности Комисије из области изградње и коришћења енергетских објеката; активности Комисије из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода; активности Комисије из области минералних ресурса; активности Комисије из области трговине и туризма; активности Комисије из области саобраћаја и веза; активности Комисије из области коришћења

¹ Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21)

пољопривредног земљишта и водних добара; активности Комисије из области спорта; активности Комисије из области финансија. Дакле, у трећем дјелу Извјештаја приказане су активности Комисије према надлежностима, те према појединим концесионим областима.

Четврти дио Извјештаја говори о концесионој накнади у извјештајном периоду.

У петом дијелу изнесени су подаци о финансијском извјештају Комисије, те о начину на који Комисија управља својим ресурсима, а такође је детаљно образложен финансијски дио пословања Комисије, тачније, износ буџета Комисије и други приходи с једне стране, а са друге стране књиговодствено исказани трошкови и расходи.

Шести дио односи се на обједињене закључке комплетног Извјештаја Комисије са освртом на рад, ставове и мишљења Комисије, као и указивање на актуелну проблематику по областима у поступку додјеле концесија у Републици Српској.

Седми дио садржи прилоге Извјештаја – табеларне прегледе по концесионим областима.

1. 1. КОМИСИЈА

Комисија је стално и независно регулаторно тијело са својством правног лица и са правима и обавезама утврђеним Законом о концесијама. Основана је Законом о концесијама из 2002. године², а започела са радом након именовања првог сазива Комисије на сједници Народне Скупштине Републике Српске, одржане дана 23. 1. 2004. године³.

Комисија је у свом раду самостална и подлијеже надзору Народне скупштине Републике Српске, којој и одговара.

У оквиру својих надлежности, Комисија промовише привредне и друге могућности за улагања путем концесија, у циљу задовољавања јавних потреба и привредног развоја, укључивањем приватног сектора у финансирање, пројектовање, изградњу или обнову, одржавање или управљање радом инфраструктурних објеката и уређаја, пружањем услуга и експлоатацијом природних ресурса и објеката који служе њиховом искоришћавању, водећи рачуна о заштити привредних и друштвених интереса, заштити простора, становништва и животне средине.

² Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 25/02);

³ Одлуке о именовању објављене у „Службеном гласнику Републике Српске”, број: 12/04;

Комисија је и 2023. године остварила значајне кораке на пољу сарадње са другим институцијама у Републици Српској и Босни и Херцеговини, пружајући им подршку на изради закона и других прописа, извјештаја, анализа и слично, уважавајући значај правног и регулаторног оквира за функционисање концесионог сектора у Републици Српској.

Просторије Комисије се налазе у улици Трг јасеновачких жртава, на броју 4, четврти спрат.

Интернет страница Комисије је www.koncesije-rs.org. Страница је доступна на свим службеним језицима у Босни и Херцеговини, а верзија на енглеском језику је информативна у погледу основних информација и посљедњих догађања.

Рад Комисије заснива се на одредбама Закона о концесијама⁴, подзаконским актима и Документу о политици додјеле концесија⁵. Комисија је у својој дјелатности у процесном дијелу поступала у складу са одредбама Закона о општем управном поступку⁶, те другим позитивно-правним прописима, којима се директно или индиректно регулише област концесија у складу са основним начелима поступка додјеле концесија.

1.2. ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Чланове Комисије чине истакнути стручњаци из области права, економије, техничких и других одговарајућих струка и именује их Народна скупштина Републике Српске, на приједлог Владе Републике Српске, након спроведеног јавног конкурса. Чланови Комисије за концесије се именују на период од 5 (пет) година и могу бити именовани на још један мандат.

Народна скупштина Републике Српске је, на приједлог Владе Републике Српске именовала сазив Комисије коју чине:

- Маја Шупут, предсједник Комисије;
- Ненад Рачић, замјеник предсједника Комисије;
- Горан Мишић, члан Комисије;
- Владан Андрић, члан Комисије;
- Зоран Филиповић, члан Комисије.

⁴ У вријеме сачињавања Извјештаја, на снази је Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број: 31/06;

⁶ „Службени гласник Републике Српске“, број: 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18;

1.3. ПОЈМОВИ У ИЗВЈЕШТАЈУ

Појмови који се користе у Извјештају:

- „концендент“ је Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), у име Републике или скупштина јединице локалне самоуправе, у име јединице локалне самоуправе;
- „концесионар“ је привредно друштво основано у складу са прописима Републике, а са којим је концендент закључио уговор о концесији;
- „надлежни орган“ је министарство надлежно за поједину област у коју спада предмет концесије за чију додјелу је надлежна Влада, односно градоначелник или начелник општине, за предмет концесије из надлежности јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о концесијама;
- „понуђач“ је свако домаће или страно правно или физичко лице, конзорцијум два или више уговором повезаних правних лица, који је доставио понуду у поступку додјеле концесије;
- „студија оправданости додјеле концесије“ је документ о техничкој, финансијској, економској, еколошкој и правној анализи оправданости додјеле концесије (у даљем тексту: студија);
- „концесиона накнада“ је накнада коју плаћа концесионар у складу са уговором који уређује концесију и
- „уговор о концесији“ је уговор закључен у писаном облику између концендента с једне стране и коцесионара као изабраног најповољнијег понуђача с друге стране, а садржи одредбе о међусобним правима и обавезама уговорних страна.

2. ПРАВНИ ОКВИР КОНЦЕСИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

2.1. ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ

- Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);
- Закон о концесијама⁷ („Службени гласник Републике Српске”, број: 25/02, 91/06 и 92/09), који је престао да важи ступањем на снагу Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

Важећи Закон о концесијама је усвојен на 28. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске”, број: 59/13, дана 15. 7. 2013. те ступио на снагу 23. 7. 2013. године. Закон о измјенама и допунама закона о концесијама је усвојен на 23. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске”, број: 16/18, дана 23. 2. 2018. године, те ступио на снагу 3. 3. 2018. године. Наредни Закон о измјенама и допунама закона о концесијама је усвојен на 10. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске”, број: 70/20, дана 16. 7. 2020. године, те ступио на снагу 24. 7. 2020. године. Посљедња измјена Закона о концесијама била је 2021. године, када је Закон о измјенама и допунама закона о концесијама усвојен на 19. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске”, број: 111/21, дана 09. 12. 2021. године, те ступио на снагу 17. 12. 2021. године.

Важећим Законом о концесијама, као основним законом који се односи на област концесионарства, уређују се предмет, надлежност, поступак и услови под којима се могу додјељивати концесије у Републици Српској, елементи уговора о концесији, као и престанак уговора о концесији, права и обавезе концесионара и концедента, надлежност Комисије за концесије и друга питања од значаја за остваривање концесионих пројеката.

Циљ закона је да створи јаван, недискриминаторан и јасан правни оквир за утврђивање услова под којима се домаћим и страним привредно-правним субјектима могу додјељивати концесије ради привлачења домаћих и страних инвеститора и стварања амбијента за снажнији привредни развој, те одговорног управљања природним богатствима и јавним добрима у Републици Српској. Овим Законом регулисан је, између осталог, и поступак за додјелу концесија.

⁷ У овом дијелу наведени су закони који су регулисали поступак додјеле концесије, а који су престали да важе доношењем новог Закона о концесијама, искључиво из разлога што је неопходно да се наведени законски оквир на основу којег су додјељиване концесије и закључивани уговори о концесији на вишедеценијске периоде, и на основу чијих одредби су се окончавали раније започети поступци додјеле концесија;

Поступак додјеле концесија заснива се на начелима транспарентности, недискриминације, тржишне конкуренције, једнаког третмана понуђача, слободе кретања роба и услуга, заштите јавног интереса, ефикасности и економичности, пропорционалности, заштите животне средине и равноправности уговорних страна, што у коначници има за циљ стварање повољнијих ефеката по Републику Српску.

2.1.1. ПРИМЈЕНА ДРУГИХ ЗАКОНА У ПОСТУПКУ ДОДЈЕЛЕ КОНЦЕСИЈА

- Закон о општем управном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), као процесни закон, Комисија примјењује приликом одлучивања у складу са одредбом члана 57. Закона о концесијама.

2.1.2. ДРУГИ ЗАКОНИ КОЈИ СЕ ПОСРЕДНО ПРИМЈЕЊУЈУ У ПОСТУПКУ ДОДЈЕЛЕ КОНЦЕСИЈА

Комисија, у обављању послова из своје надлежности, примјењује, уколико се за то јави потреба и друге позитивне прописе Републике Српске, а у складу са својим надлежностима, и то: Закон о раду; Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске; Закон о локалној самоуправи; Закон о буџетском систему Републике Српске; Закон о дану Републике; Закон о празницима; Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске; Закон о трезору; Закон о Влади Републике Српске; Закон о стварним правима; Закон о јавним предузећима; Закон о комуналним дјелатностима; Закон о управљању отпадом; Закон о пољопривредном земљишту; Закон о привредним друштвима; Закон о јавно-приватном партнерству у Републици Српској; Закон о рибарству; Закон о електричној енергији; Закон о енергетици; Закон о ловству; Закон о играма на срећу; Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији; Закон о рударству; Закон о геолошким истраживањима; Закон о гасу; Закон о обновљивим изворима енергије и друго.

Ефикасна примјена Закона о концесијама зависи од наведених материјалних прописа (и других односних прописа) којима се регулишу посебне области које могу бити предмет концесија. Ова међузависност огледа се у степену нормираности области које могу бити предмет концесија, тако да се недвосмислено пропише да се одређена добра (општа, јавна, природна) могу додјеливати путем концесионог поступка, односно концесионог уговора.

Комисија је и раније истицала да постоји одређена неусаглашеност позитивно-правних прописа са Законом о концесијама, те да је, због тога, неопходно извршити усаглашавање закона и других позитивних правних прописа са важећим Законом о концесијама. У наведеном контексту, потребно је истаћи неопходност усаглашавања Закона о водама, Закона о шумама Републике Српске, Закона о ловству, Закона о рибарству, Закона о играма на срећу, Закона о јавно-приватном партнерству, Закона о страним улагањима, те и других релевантних закона.

3. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ

Надлежност⁸ Комисије за концесије је да:

- даје сагласност на студију економске оправданости,
- даје сагласност на документацију за јавно надметање,
- даје приједлог рјешења о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије,
- врши отварање и вредновање приспјелих понуда по јавном позиву за додјелу концесије,
- даје сагласност на приједлог уговора о концесији и анекс уговора о концесији,
- одобрава рокове и услове стандардног уговора о пружању јавних услуга корисницима,
- провјерава цјелокупан рад концесионара, у складу са уговором о концесији, укључујући посебно континуирано снабдијевање корисника услугама, квалитет услуга, примјену тарифа и других услова уговора,
- припрема Документ о политици додјеле концесија и предлаже његово усвајање у Народној скупштини Републике Српске,
- одлучује о жалбама корисника услуга, у вези са висином накнаде и другим условима под којима концесионар пружа јавне услуге, уколико посебним законом није у надлежности другог органа,
- прати извршење Документа о политици додјеле концесија,
- даје сагласност на уступање уговора о концесији и промјену власничке структуре у концесионару,
- даје претходну сагласност на оснивање заложног права у корист финансијске организације,
- води регистар уговора о концесијама и
- одлучује о другим захтјевима, у складу са надлежностима утврђеним Законом о концесијама.

Рад Комисије је јаван и Комисија може да одржи јавну расправу о било ком питању из своје надлежности⁹.

⁸ Члан 53. Закона о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

⁹ Члан 54. Закона о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

3.1. КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ

Комисија одлуке из своје надлежности доноси на сједницама.

Током 2023. године, Комисија је одржала 58 (педесет осам) редовних сједница. Исто тако, на редовним сједницама разматрана су питања и усвајани акти административне и финансијске природе.

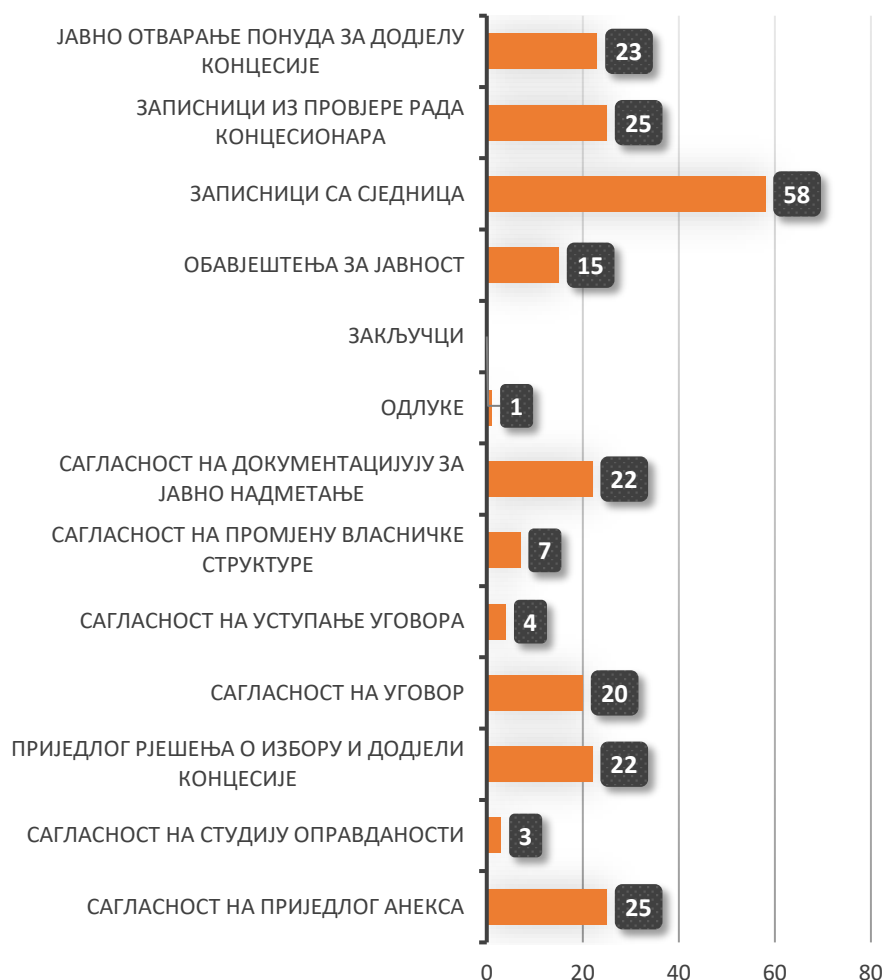
У табели 1 дати су подаци о структури и броју донесених аката на редовним сједницама у извјештајном периоду.

Табела 1

Редовне сједнице Комисије – 58	
Врсте донесених/усвојених аката	Број
Рјешење о давању сагласности на анекс уговора о концесији	25
Рјешење о давању сагласности на студију оправданости	3
Приједлог рјешења о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије	22
Рјешење о давању сагласности на уговор о концесији	20
Рјешење о давању сагласности на уступање уговора о концесији	4
Рјешење о давању сагласности на промјену власничке структуре концесионара	7
Рјешења о давању сагласности на оснивање zaloжног права	2
Рјешење о давању сагласности на документацију за јавно надметање	22
Одлуке	1
Закључци	0
Обавјештења за јавност	15
Записници са сједница	58
Записници из провјера рада Концесионара	25
Јавно отварање понуда по јавном позиву за додјелу концесије	23

Слика 1 – Преглед аката из регулаторне надлежности Комисије за 2023. годину

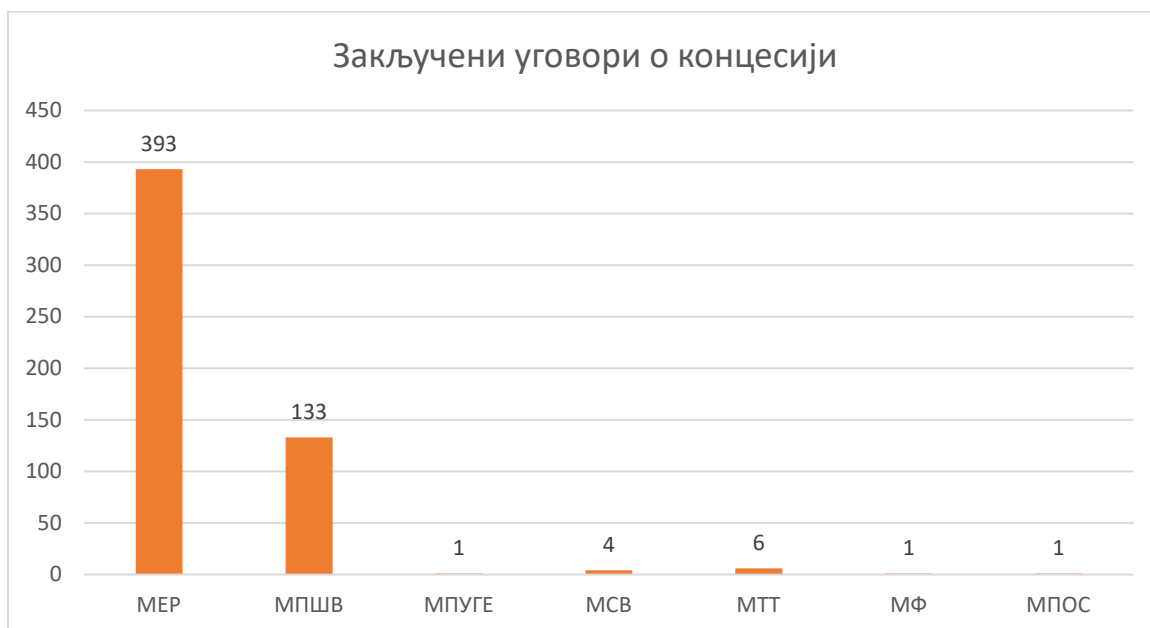
РЕГУЛАТОРНА НАДЛЕЖНОСТ У 2023. ГОДИНИ

До краја 2023. године, укупно је закључено 539 (пет стотина тридесет девет)¹⁰ уговора о концесији. Од наведеног броја закључених уговора о концесији, Министарство енергетике и рударства закључило је 393 (три стотине деведесет три) уговора, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију закључило је 1 (један) уговор о концесији, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде закључило је 133 (стотину тридесет три) уговора о концесији, Министарство саобраћаја и веза закључило је 4 (четири) уговора о концесији, Министарство трговине и туризма закључило је 7 (седам) уговора о концесији, Министарство финансија закључило је 1 (један) уговор о концесији и Министарство продице, омладине и спорта 1 (један).

¹⁰ Подаци из Регистра уговора о концесијама;

Слика 2 – Преглед закључених уговора о концесијама до краја 2023. године, по ресорно надлежним министарствима

У 2023. години закључено је 28 (двадесет осам) нових уговора о концесији, од којих је 11 (једанаест) уговора из области електроенергетике, 13 (тринаест) уговора из области минералних ресурса, 2 (два) уговора из области коришћења пољопривредног земљишта и јавног водног добра, 1 (један) уговор из области планирани одстрел дивљачи уз обављање ловне дјелатности и риболов, и 1 (један) уговор из области изградње, коришћење и одржавања спортских објеката (стрелиште).

У Табели 2 наведени су уговори које Концендент закључио у 2023. години.

Табела 2

УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ КОЈИ СУ ЗАКЉУЧЕНИ У 2023. ГОДИНИ

Р/б	УГОВОР О КОНЦЕСИЈИ	ЛОКАЦИЈА	КОНЦЕСИОНАР
1.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске, на подручју општине Прњавор, ради обављања повртларско- ратарске производње	Доњи Штрпци, Прњавор	„MLADEGS-PAK“ д.о.о. Прњавор
2.	Концесија за изградњу и коришћење хидроелектране „Билећа“, општина Билећа	Билећа	Мјешовити Холдинг „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње

3.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена-серпентинисаног перидотита на лежишту „Мамићи“ код Приједора	Бистрица (Приједор), Приједор	„НИСКОГРАДЊА-МАРЈАНОВИЋ“ д.о.о. Приједор
4.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 7“, општина Невесиње	Оџак, Братач, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 7“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 7) д.о.о. Бања Лука
5.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 5“, општина Невесиње	Оџак, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 5“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 5) д.о.о. Бања Лука
6.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 6“, општина Невесиње	Оџак, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 6“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 6) д.о.о. Бања Лука
7.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 3“, општина Невесиње	Жиљево, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 3“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 3) д.о.о. Бања Лука
8.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 4“, општина Невесиње	Оџак, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 4“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 4) д.о.о. Бања Лука
9.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 1“, општина Невесиње	Миљевац, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 1“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 1) д.о.о. Бања Лука
10.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње 2“, општина Невесиње	Жиљево, Невесиње	„СЕ НЕВЕСИЊЕ 2“ (СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 2) д.о.о. Бања Лука
11.	Концесија за експлоатацију керамичких и опекарских глина на лежишту „Црна Долина“ код Приједора	Црна Долина, Пухарска, Чајреци, Приједор	„НЕМЕТАЛИ“ а.д. Приједор
12.	Коришћење стрелишта „Раковачке Баре“, град Бања Лука	Бања Лука, Дракулић	„ЈАЋИМОВИЋ“ д.о.о. Бања Лука
13.	Концесија за експлоатацију кварцитних минералних сировина на подручју „Зелиља“ код Зворника	Злиње, Зворник	„КРИСТАЛ“ д.о.о. Бијељина

14.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Градина“ код Челинца	Мемићи, Челинац	„НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи
15.	Концесија за изградњу и коришћење соларне електране „Ада Поље“, општина Мркоњић Град	Сурјан-Бочац, Мркоњић Град	Мјешовити Холдинг „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ а.д Мркоњић Град
16.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Караула“ код Бања Луке	Шимићи, Бања Лука	„КУБИК-ТРАНС-НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Јакуповци, Лакташи
17.	Концесија за истраживање термалних и термоминералних вода као геотермалних ресурса, на истражном простору „Мљечаница“ код Козарске Дубице	Мљечаница, Козарска Дубица	ЈЗУ Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију „МЉЕЧАНИЦА“ Козарска Дубица
18.	Концесија за експлоатацију шљунка, пијеска и конгломерата на лежишту „Челиково Поље“ код Фоче	Челиково Поље, Фоча	„ХЕС (ХИДРОЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ) ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча
19.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Кречница“ код Теслића	Каменица, Теслић	„ИГЊИЋ“ д.о.о. Теслић
20	Концесија за експлоатацију угља (лигнита) на лежишту „Бистрица“ код Приједора	Бистрица, Приједор	„DRVO- EXPORT“ д.о.о. Теслић
21	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена- серпентинисаног перидотита на лежишту „Драгаловци“ код Станара	Драгаловц, Станари	„TODORIĆ LUX“ д.о.о. Станари
22	Концесија за истраживање угља на локалитету „Букова- Коса Приједор“ код Приједора	Велико Паланчиште, Приједор	„DRVO- EXPORT“ д.о.о. Теслић
23	Концесија за изградњу и коришћење соларне електране „MDD ENERGY“, на подручју општине Невесиње	Бојишта, Невесиње	„MDD ENERGY“ д.о.о Невесиње

24	Концесија за изградњу и коришћење соларне електране „М Солар“, на подручју општине Невесиње	Бојишта, Невесиње	„М СОЛАР“ д.о.о. Невесиње
25	Концесија за експлоатацију архитектонског грађевинског камена-кречњака на лежишту „Чепељуше“ код Невесиња	Рабина, Невесиње	„Н&STONE“ д.о.о. Невесиње
26	Концесија на планирани одстрел дивљачи уз обављање ловне дјелатности у привредном ловишту „Клековача“ које се налази на подручју општине Источни Дрвар и и мањим дијелом на подручју општине Рибник	Потоци, Пољице (Источни Дрвар), Жупица, Источни Дрвар, Горњи Рибник, Рибник	„ТЕХНИЧКИ РЕМОНТ“ а.д. Братунац
27	Концесији за експлоатацију карбонатне сировине-кречњака на локалитету „Градац“ град Зворник и општина Братунац	Зелиње, Зворник, Полом, Оправдићи, Ођеновићи, Братунац	„ЈОКИЋ- ИНВЕСТ“ д.о.о. Зворник
28	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске, на подручју општине Соколац, ради креирања самоодрживог Огледног центра за потребе извођења практичне наставе за студенте за сва три циклуса на студијским програмима пољопривреде	Подроманија, Балтићи, Соколац	ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ Универзитета у Источном Сарајеву, Источно Сарајево

До краја 2023. године¹¹, престало је да важи 192 (стотину деведесет два) уговора. Од наведеног броја уговора који су престали да важе, 121 (стотину двадесет један) уговор је раскинут, за 56 (педесет шест) уговор је истекао рок трајања концесије, 3 (три) уговора су престала да важе из других разлога, код 5 (пет) уговора је покренут поступак стечаја или ликвидације, код 6 (шест) уговора је укунуто, поништено или оглашено ништавним рјешење о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије, док је код 11 (једанаест) уговора о концесији уговор поништен од стране суда.

Слика 3 – Преглед уговора о концесијама који су престали да важе до краја 2023. године, према разлозима за престанак:

У 2023. години престало је да важи 3 (три) уговора о концесији. Према ресорним надлежностима, 2 (два) уговора је из ресора енергетике и рударства и 1 (један) уговор из ресора пољопривреде, од чега су сва 3 (три) уговора раскинута.

У табеларном прегледу су назначени уговори који су престали да важе у 2023. години, као и основ престанка.

¹¹ Подаци из Регистра уговора о концесијама;

Табела 3

УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ КОЈИ СУ ПРЕСТАЛИ ДА ВАЖЕ У 2023. ГОДИНИ

Р/б	УГОВОР О КОНЦЕСИЈИ	ЛОКАЦИЈА	КОНЦЕСИОНАР	ОСНОВ ПРЕСТАНКА
1.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Доња Крћина“, општина Угљевик	Угљевик	„МОНТ ГРАДЊА“ д.о.о. Угљевик	Раскид уговора
2.	Концесија за изградњу и коришћење мале хидроелектране „Горње Пале“, на ријеци Бистрици, лијевој притоци ријеке Миљацке, општина Пале, град Источно Сарајево	ријека Бистрица, Пале, Источно Сарајево	„MAJNEX“ д.о.о. Пале	Раскид уговора
3.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске, на подручју општине Козарска Дубица, ради обављања ратарске производње	Демировац, Гуњевци, Млинарице, Пуцари, Раковица, Козарска Дубица	„AGRILOGISTICA MWK R.E.B.“ д.о.о. Нови Град	Раскид уговора

На основу горе наведених података може се констатовати да је закључно са 31.12.2023. године активно 347 (трестотине четрдесет седам) уговора о концесији.

3.2. ПРОВЈЕРА РАДА КОНЦЕСИОНАРА

У извјештајној, 2023. години, настављено је са континуираним активностима на провјери реализације уговора о концесији. Посебна пажња, као и до сада, била је посвећена констатовању стварног и чињеничног стања, отклањању недостатака уочених током претходних провјера, евидентирању новонасталих проблема, те изналагању начина за њихово рјешавање.

Провјером реализације концесионих уговора, и овог пута, Комисија се трудила да сагледа цјелокупан рад концесионих предузећа од момента закључења уговора о концесији до момента провјере. Записници, сачињени након провјера, практично представљају континуитет рада провјера реализације додјелених концесија.

Комисија је, поступајући у складу са својим надлежностима, упутила Циркуларно писмо свим носиоцима концесионих уговора за доставу података за 2023. годину, у зависности од предмета концесије, са посебним освртом на пријаву и плаћање концесионе накнаде.

Одређен број концесионара је доставио тражене податке, један број њих је према изјавама извјештаје достављао ресорним министарствима, док одређен број концесионара није одговорио на захтјеве Комисије.

О обављеним провјерама рада концесионара више ће бити ријечи у дијелу Извјештаја који се односи на анализу стања у појединим областима додјељених концесија.

Табела 4

**ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ НА ПРОВЈЕРИ ЦЕЛОКУПНОГ РАДА
КОНЦЕСИОНАРА У СКАДУ СА УГОВОРМ О КОНЦЕСИЈИ**

Р/Б	Област	Надлежно министарство	Проверја рада Концесионара констатована записнички	Проверја рада путем доставе извјештаја од стране концесионара	Проверја рада по захтјеву ресорног министарства
1.	Електроенергетика	Министарство енергетике и рударства	8	61	-
2.	Минерални ресурси	Министарство енергетике и рударства	7	71	2
3.	Пољопривредно земљиште и јавно водно добро	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	10	47	2
4.	Трговина и туризам	Министарство трговине и туризма	1	2	-
5.	Саобраћај и везе	Министарство саобраћаја и веза	-	2	-
УКУПНО			25	183	4
Укупан број проверја рада концесионара			212		

3.3. РЕГИСТАР УГОВОРА О КОНЦЕСИЈАМА

Регистар уговора о концесијама (у даљем тексту: Регистар) је централна и јединствена евиденција података о свим концесијама додијељеним на територији Републике Српске који успоставља и води Комисија¹² за потребе утврђивања обима коришћења концесија у Републици Српској. Подаци уписани у Регистар су јавни и доступни на интернет страници Комисије¹³.

Обавеза уписа уговора о концесији у Регистар одређена је Законом о концесијама¹⁴.

Садржај и начин вођења Регистра прописан је Правилником¹⁵ који, уз сагласност Владе Републике Српске, доноси и води Комисија¹⁶.

Регистар садржи податке о називу концесионара, називу концедента, предмету концесије, висини концесионе накнаде, датуму закључења концесионог уговора, периоду трајања концесије, те све хронолошки наведене промјене које се односе на закључене уговоре о концесијама¹⁷. Концеденту и концесионарима доступан је преглед података из свих појединачних уговора о концесији. Јавни подаци из Регистра доступни су правним и физичким лицима преко интернета или у Комисији. Јавним подацима сматрају се: назив даваоца концесије-концедента, назив, тј. пословно име корисника концесије-концесионара, датум почетка остваривања концесије, датум истека концесије, предмет концесије и локација концесије.

У Регистар се уписују уговори о концесији на основу потпуно и тачно испуњене пријаве за упис, односно пријаве за упис промјене. Обвезник подношења пријаве за упис уговора о концесији и пријаве за упис промјена уговора о концесији у Регистар јесте концедент.

Обрасци за упис уговора о концесији и упис промјена уговора о концесији у Регистар доступни су на интернет страници Комисије.

Нови Регистар је објављен на интернет страници Комисије и стављен у функцију дана 3. 5. 2022. године¹⁸.

¹² Члан 53. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹³ https://koncesije-rs.org/registar_koncesija/

¹⁴ Члан 35. став (1) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹⁵ Правилник о садржају и начину вођења регистра уговора о концесијама објављен је у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 65/14;

¹⁶ Члан 35. став (5) и члан 59 став (1) тачка д) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹⁷ Члан 35. ставови (3) и (4) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹⁸ <https://koncesije-rs.org/u-funkciji-je-novi-registar-ugovora-o-koncesijama/>

3.4. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА

3.4.1. РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ

У току 2023. године Министарство енергетике и рударства упутило је 23 (двадесет три) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области изградње и коришћења енергетских објеката, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на студију економске оправданости;
- 7 (седам) рјешења о давању сагласности на уступање уговора о концесији и промјену власничке структуре;
- 4 (четири) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији;
- 11 (једанаест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У 2023. години, Министарство енергетике и рударства Комисији је доставило 11 (једанаест) закључених Уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

У табелама 5, 6, 7, 8 и 9 дат је преглед достављених уговора, те рјешења и сагласности Комисије у 2023. години из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 5

**ЗАКЉУЧЕНИ УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА
ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења
1.	МХ „ЕРС“ - МП а.д. Требиње", ЗП „Хидроелектране на Требишњици" а.д. Требиње	Иградња и коришћење ХЕ „Билећа", општина Билећа	Билећа	16.02.2023.
2.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 1“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 1“, општина Невесиње.	Миљевац, Невесиње	30.03.2023.
3.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 2“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 2“, општина Невесиње.	Жиљево, Невесиње	30.03.2023.
4.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 3“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 3“, општина Невесиње.	Жиљево, Невесиње	30.03.2023.
5.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 4“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 4“, општина Невесиње.	Оџак, Невесиње	30.03.2023.
6.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 5“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 5“, општина Невесиње.	Оџак, Невесиње	30.03.2023.
7.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 6“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 6“, општина Невесиње.	Оџак, Невесиње	30.03.2023.
8.	„СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НЕВЕСИЊЕ 7“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 7“, општина Невесиње.	Оџак, Братач, Невесиње	30.03.2023.
9.	„М СОЛАР" д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење соларне електране „М СОЛАР", општина Невесиње	Бојишта, Невесиње	09.10.2023.
10.	„MDD ENERGY" Д.О.О. Невесиње	Изградња и коришћење соларне електране „MDD ENERGY", општина Невесиње	Бојишта, Невесиње	09.10.2023.
11.	МХ „ЕРС“ - МП а.д. Требиње", ЗП "ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ" а.д. Мркоњић Град	Изградња и коришћење соларне електране „Ада Поље“, општина Мркоњић Град	Сурјан-Бочац, Мркоњић Град	17.07.2023.

Укупно је закључено 11 (једанаест) уговор о концесији из области енергетских објеката у 2023. години.

Табела 6

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ
ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА
ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости изградње соларне електране "Ада Поље", МХ "ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РС"- МП а.д. Требиње, ЗП "ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ" а.д. Мркоњић Град	Дата претходна сагласност на студију	Сурјан-Бочац, Мркоњић Град	08.02.2023.

Укупно је донесено 1 (једно) рјешење о давању сагласности на студију економске оправданости из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 7

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ
ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ, УСТУПАЊЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЛИ ОСНИВАЊЕ
ЗАЛОЖНОГ ПРАВА ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ
ОБЈЕКТА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„COMSAR ENERGY HYDRO“ д.о.о. Бања Лука	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење хидроелектране „Мрсово“, на ријеци Лим, општина Рудо	Рудо	13.06.2023.
2.	МХ "ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РС" - МП а.д. Требиње, ЗП "ЕЛЕКТРО ДОБОЈ" а.д. Добој	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење мале хидроелектране „Џијевна III“, на ријеци Босни	Добој	30.11.2023.
3.	„ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA“ д.о.о. Билећа	Дата сагласност на промјену 100 % власничког удјела	Билећа	17.07.2023.
4.	„ENERGY FINANCING TEAM HE ULOG“ д.о.о. Калиновик	Дата сагласност на промјену 100 % власничког удјела	Калиновик	28.07.2023.
5.	„EUROENERGY“ д.о.о. Зворник	Дата сагласност на промјену 100 % власничког удјела	Зворник	28.07.2023.
6.	„GREEN ENERGY“ д.о.о. Пале	Дата сагласност на оснивање заложног права	Источно Сарајево	14.03.2023.
7.	„ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA“ д.о.о. Билећа	Дата сагласност на оснивање заложног права	општина Билећа	16.10.2023.

Укупно је донесено 7 (седам) рјешења о давању сагласности на промјену власничке структуре, уступање концесионог уговора и оснивање заложног права из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2023. години.

Табела 8

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ УГОВОРА О
КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У
2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	МХ „ЕРС“ - МП а.д. Требиње", ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ а.д. Мркоњић Град	Изградња и коришћење соларне електране „Ада Поље“, општина Мркоњић Град	Дата сагласност на приједлог уговора	18.04.2023.

2.	„М СОЛАР“ д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење соларне електране „М СОЛАР“, општина Невесиње	Дата сагласност на приједлог уговора	11.09.2023.
3.	„MDD ENERGY“ Д.О.О. Невесиње	Изградња и коришћење соларне електране „MDD ENERGY“, општина Невесиње	Дата сагласност на приједлог уговора	11.09.2023.
4.	„ENERSTATE“ д.о.о. Соколац	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Соколац 100 MW“, општина Соколац	Дата сагласност на приједлог уговора	26.12.2023.

Укупно су донесена 4 (четири) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 9

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА
УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ
ОБЈЕКТА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„ВЕ ГРЕБАК“ д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење вјетроелектране „ГРЕБАК“, општина Невесиње	Дата сагласност на Приједлог Анекса 5. Уговора о концесији	16.08.2023.
2.	„СЕ НЕВЕСИЊЕ“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Невесиње“, општина Невесиње	Дата сагласност на Приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	16.10.2023.
3.	„СЕ ТРЕБИЊЕ 1“ д.о.о. Требиње	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 1“, град Требиње	Дата сагласност на Приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	20.07.2023.
4.	„ЕЛЕКТРО ЈОВАНА“ д.о.о. Милићи	Изградња МХЕ „Јована“ на ријеци Зелени Јадар	Дата сагласност на Приједлог Анекса 6. Уговора о концесији	29.03.2023.
5.	„ПЕТРОЛ ХИДРОЕНЕРГИЈА“ д.о.о. Теслић	Изградња МХЕ „Јелеч“ на ријеци Говзи	Сагласност на Приједлог Анекса 3. Уговора о концесији	10.05.2023.

6.	„СРБИЊЕПУТЕВИ“ д.о.о. Фоча	Изградња и коришћење МХЕ „Бијелава“ на сливу ријека Бијелава и Мала Бијелава, општина Фоча	Дата сагласност на Приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	03.07.2023.
7.	„MEGA ELEKTRIK“ а.д. Лакташи	Изградња МХЕ „Жежеља“, на ријеци Жежља	Дата сагласност на Приједлог Анекса 4. Уговора о концесији	08.11.2023.
8.	„HIDROENERGY“ д.о.о. Лакташи	Изградња МХЕ „Јабушница 1“ на ријеци Јабушници, општина Гацко	Дата сагласност на Приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	15.12.2023.
9.	„HIDROENERGY“ д.о.о. Лакташи	Изградња МХЕ „Јабушница С-Ј-2“ на ријеци Јабушници, општина Гацко	Дата сагласност на Приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	15.12.2023.
10.	„HIDROENERGY“ д.о.о. Лакташи	Изградња МХЕ „Јабушница С-Ј-3“ на на ријеци Јабушници, општина Гацко	Дата сагласност на Приједлог Анекса 4. Уговора о концесији	15.12.2023.
11.	„HIDROENERGY“ д.о.о. Лакташи	Изградња МХЕ „СУТЈЕСКА С-3“ на ријеци Сутјесци, општина Гацко	Дата сагласност на Приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	15.12.2023.

Укупно је донесено 11 (једанаест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

3.4.2. ПРОВЈЕРА РАДА КОНЦЕСИОНАРА

У току 2023. године, Комисија је у складу са својим законским овлашћењима, вршила провјеру реализације уговора о концесији из области енергетике, који се односе на следеће:

- Изградњу и коришћење малих хидроелектрана (инсталисане снаге мање од 10 MW);
- Изградњу и коришћење електрана (инсталисане снаге веће од 10 MW);
- Изградњу и коришћење термоенергетских објеката;
- Изградњу и коришћење вјетроелектрана и
- Изградњу и коришћење соларних електрана.

Тренутно се реализује 103 (стотину три) уговора о концесији из области електроенергетике, са структуром приказаној у табели 10.

Табела 10

ОБЛАСТ	БРОЈ УГОВОРА
Мале хидроелектране ¹⁹	70
Хидроелектране	10
Термоелектране	4
Вјетроелектране	3
Соларне електране	16
УКУПНО:	103

3.4.2.1. Мале хидроелектране (МХЕ)

У извјештаној 2023. години, није било закључења нових Уговора о концесији из области изградње и коришћења малих хидроелектрана, док је у истом периоду раскинут један уговор из ове области.

¹⁹ Одређен број концесионих уговора закључен је за двије или више локација МХЕ. Укупан број активних МХЕ објеката је, према информацијама ресорног министарства, 84 (осамдесет четири).

Од укупно 70 (седамдесет) концесиони уговор који се реализује за изградњу и коришћење малих хидроелектрана, према подацима добијеним од ресорног министарства, до 31.12.2023. године, 38 (тридесет осам) се налазе у комерцијалном раду. Број малих хидроелектрана чија је изградња у току је 8 (осам). Остали концесиони уговори су у застоју због различитих проблема који онемогућавају њихову реализацију, укључујући и неколико МХЕ за које су већ прибављене грађевинске дозволе. Влада је Закључком из октобра 2022. године, задужила Министарство енергетике и рударства да проведе све потребне активности везано за уговоре који се не реализују и предложи раскидање истих тамо гдје концесионари не поштују уговорне обавезе, осим у случајевима гдје су у току судски поступци.

Највећи број концесионих уговора закључен је 2005. године када је укупно додијељено 103 (стотину три) концесије, али је закључено 69 (шездесет девет) уговора.

Исти су закључени у складу са чланом 27. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 25/02, 91/06 и 92/09) који је престао да важи ступањем на снагу новог Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21). Потребно је истаћи да је у периоду протеклом од 2005. године, када је закључен први концесиони уговор за изградњу и коришћење малих хидроелектрана, па до краја 2023. године, раскинуто укупно 68 (шездесет осам) концесионих уговора, од тога 40 (четрдесет) у последњих 5 (пет) година. Разлози за велики број раскинутих уговора у том периоду су неадекватне студије економске оправданости пројеката, чиме такви уговори нису имали довољно истражене елементе који се тичу рокова изградње концесионих пројеката, неопходног времена за прикупљање потребне документације, неадекватних техничких рјешења, рјешавање имовинско-правних односа на парцелама које су дефинисане концесионим уговором, прибављање разних дозвола, сагласности, одобрења, банкарских гаранција, неажурност администрације, неажурност и немарност инвеститора, недовољан ангажман на заштити животне средине и друго.

Преглед броја раскинутих концесионих уговора за изградњу и коришћење малих хидроелектрана по годинама раскида приказан је у сљедећој табели (11).

Табела 11

Преглед раскинутих уговора за изградњу и коришћење малих хидроелектрана по годинама

Година:	2006-2010.	2012.	2013.	2014.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број раскинутих уговора	6	5	9	2	6	10	7	18	4	0	1

Потребно је нагласити да се у Министарству енергетике и рударства води Регистар пројеката, успостављен у складу са Законом о обновљивим изворима енергије („Службени гласник Републике Српске“, број: 16/22), а у Комисији се води Регистар уговора о концесијама у складу са позитивним Законом о концесијама.

У извјештајној години, имајући у виду да је још у 2021. години у Народној скупштини Републике Српске усвојена Декларација о заштити ријека у Републици Српској, број: 02/1-021-158/21 од 17.02.2021. године (у даљем тексту: Декларација), а Декларацијом су Министарство енергетике и рударства, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде били задужени да изврше анализу свих концесионих уговора из својих области, Влада Републике Српске је донијела закључак и наставила проводити активности према истом.

3.4.2.2. Област средњих и великих хидроелектрана

3.4.2.2.1. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „УЛОГ“

Концесионар „ЕФТ ХЕ УЛОГ“ д.о.о. Калиновик, у 2023. години је наставио реализацију својих уговорних обавеза које су се односиле на пројектне активности и изградњу хидроелектране „УЛОГ“, по динамичком плану, а све у складу са концесионим Уговором. У наставку су наведене кључне пројектне и остале активности настављене у 2023. години:

- Извршен је ископ и облагање опточног тунела, изграђена узводна и низводна предбрана и извршено скретање ријеке у зони градилишта бране и прибранских објеката, извршен ископ и трокетирање лијевог и десног опорца за лучну брану, извршен ископ и примарна облога улазне грађевине у деривациони тунел, ископ приступних штолни (укупно четири) ка главном тунелу у укупној дужини од 550 m, ископ и примарна облога главног деривационог тунела у дужини од 1.880 m (преостала дужина тунелског ископа је 430 m), израђена је пилот бушотина цијелом висином водостанске цијеви, ископано је 32 m од укупно 60 m водостана, извршен ископ и примарна облога хоризонталног дијела подземног тлачног цјевовода у дужини од 224 m, као и рачве испред машинске зграде, ископ за машинску зграду, изграђено је поље бетонских анкер греда, извршен је ископ и примарна облога подземне просторије за дизел агрегате, изграђен је загат и ињекциона завјеса у циљу спречавања продора подземних вода из корита Неретве у темељну јаму машинске зграде, извршен је дио ископа падине изнад машинске зграде у циљу њеног растеређења, изграђен је приступни пут С3-1 који повезује лијеви блок бране са претходно изграђеним приступним путевима, преостали приступни путеви су изграђени у проценту од око 95 %, изграђен је привремени челично-решеткасти мост распона 68 m, носивости 50 t преко ријеке Неретве, као и припадајући приступни путеви, изграђени су кампови за смјештај радника на локацији Љусићи и Недавићи, адаптирана касарна у Калиновику за смјештај управе пројекта и администрације извођача, постављено и пуштено у функцију постројење за дробљење и припрему агрегата за бетон и монтирана и пуштена у рад бетонара капацитета 60 m³/h.
- У току је производња опреме за хидроелектрану „УЛОГ“.
- У 2023. години, у самом концесионом друштву није било статусних промјена;
- Концесионар је још увијек у припремном периоду;
- Имовинско-правни односи за изградњу свих објеката хидроелектране „УЛОГ“ су ријешени.
- Према извјештају, концесионар је обезбиједио потребне сагласности и дозволе за изградњу хидроелектране.

У извјештајној години извршена 100% промјена власничке структуре.

Закључно са 31.12.2023. године, према дотављеном извјештају у пројекат изградње хидроелектране „УЛОГ“ уложено је 156 милиона КМ средстава Концесионара „ЕФТ ХЕ УЛОГ“ д.о.о. Калиновик.

3.4.2.2.2. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „ДАБАР“

Рјешењем Владе Републике Српске од 19.04.2011. године, додијељена је концесија за изградњу и коришћење хидроелектране „ДАБАР“, по основу самоиницијативне понуде, привредног друштва МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње и МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње.

Након одлуке Надзорног одбора о избору чланова Управе друштва „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње, услиједиле су активности на организацији привредног друштва (доношење статута, одлука и правилника) неопходних за функционисање друштва.

Привредно друштво „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње званично је отпочело са радом 01.06.2011. године.

Са концесионим друштвом „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње, Уговор о концесији је закључен дана 28.07.2011. године. Након закључења Уговора, услиједиле су активности на реализацији истог.

Припремни радови, истражни радови, израда Главног пројекта, изградња приступних путева, водовода за снабдијевање градилишта и градилишног насеља, далековод 20 kV са припадајућим трафостаницама је реализован у потпуности.

У фази реализације припремних радова Концесионар је наилазио на различите проблеме од којих посебно издвајамо: покренут је управни спор од стране Министарства околиша и туризма Федерације Босне и Херцеговине на Рјешење о одобравању Студије утицаја пројекта хидроелектране „ДАБАР“ на животну средину. Спор је окончан у априлу 2016. године.

У извјештајној години спровођене су сљедеће активности:

- Извођење радова на доводном тунелу у улазној грађевини (до сада је извршен ископ доводног тунела у дужини 11.500 метара, уграђена је примарна подграда и уграђена је секундарна оплата на доводном тунелу у дужини око 3.100 метара;
- Отпочело је извођење радова на радном платоу и
- Извршена је експропријација на подручју акумулације „Невесине“.

За преостале објекте су у цјелости ријешени имовинско-правни односи.

У концесиони пројекат је од момента закључења концесионог уговора па до краја извјештајног периода инвестирано око 290 милиона КМ, а према достављеном извјештају концесионара.

3.4.2.2.3. „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“

Концесионо предузеће МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ а.д. Мркоњић Град је основано Одлуком ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ дана 19.08.1992. године. Основна дјелатност предузећа је производња електричне енергије, одржавање хидроенергетских постројења и трговина електричном енергијом.

Производња електричне енергије у склопу концесионог предузећа се обавља у 3 (три) производна објекта: хидроелектрана „БОЧАЦ“; мала хидроелектрана „БОЧАЦ 2“ и мала хидроелектрана „КУЋНА ТУРБИНА“.

Радна организација за изградњу хидроелектране „БОЧАЦ“ почела је са радом 1975. године, а иста је пуштена у комерцијални рад 05.12.1981. године.

- Хидроелектрана „БОЧАЦ“:
Укупна инсталисана снага је 110 MWh (2 агрегата по 55 MWh);
Инсталисани проток је 240 m³/h, а радна кота је 282 m;
Корисна запремина акумулације језера ове електране је 52.679.715 m³.
- Мала хидроелектрана „БОЧАЦ 2“ (пуштена у рад 2018. године):
Укупна инсталисана снага производног објекта је 9,58 MWh (2 агрегата по 4,79 MWh);
Максимални радни ниво горње воде је 227,80 m.
- Мала хидроелектрана „КУЋНА ТУРБИНА“ (пуштена у рад 2021. године):
Објекат располаже са једним агрегатом максималне снаге 0,56 MWh;
Пројектована годишња производња износи 4.190.000 kWh.

У 2023. години хидроелектрана „БОЧАЦ“ је произвела 284.587.305 kWh електричне енергије, мала хидроелектрана „КУЋНА ТУРБИНА“ 4.444.845 kWh, а мала хидроелектрана „БОЧАЦ 2“ 41.020.000 kWh. Просјечно остварена производња за све три електране у 2023. години је 101,28% у односу на план.

Концесионар је на име концесионе накнаде, а према достављеном Извјештају, за све три електране уплатио у буџет Републике Српске износ од 1.530.164 KM,

3.4.2.2.4. СИСТЕМ ХИДРОЕЛЕКТРАНА ГОРЊА ДРИНА (ХЕ „БУК БИЈЕЛА“, ХЕ „ПАУНЦИ“ и ХЕ „ФОЧА“)

Уговор о концесији закључен је између Владе Републике Српске као Концендента и МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње (потписника у име Конзорцијума МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње и ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ДРИНИ“ а.д. Вишеград), дана 03.06.2016. године.

Наведени Конзорцијум је био у обавези, сходно Одлуци Владе Републике Српске о додјели предметне концесије, као и према одредби концесионог Уговора, да оснује концесионо предузеће за обављање концесионе дјелатности у року од годину дана од закључења Уговора, те је 03.09.2018. године регистровано привредно друштво „ХИДРОЕЛЕКТРАНА БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча као концесионо друштво, чији је укупни капитал износио 1.000.000,00 КМ, од чега је учешће ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ДРИНИ“ а.д. Вишеград 80%, односно 800.000,00 КМ, а учешће МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње 20%, односно 200.000,00 КМ у капиталу Концесионара.

Одлуком Владе Републике Српске од 26.09.2019. године, одобрена је статусна промјена - спајање уз припајање „ХЕ БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча, као Стицаоца, са „ХЕ ФОЧА“ д.о.о. Фоча и „ХЕ ПАУНЦИ“ д.о.о. Фоча као Припоиоца. Уговором о статусној промјени - спајање уз припајање, престало је са постојањем привредно друштво „ХЕ ФОЧА“ д.о.о. Фоча и „ХЕ ПАУНЦИ“ д.о.о. Фоча, док је привредно друштво „ХЕ БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча промијенило назив у „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча.

Анексом 1. Уговора закљученим дана 05.02.2020. године, извршена је и промјена назива концесионара у „ХИДРОЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ ГОРЊА ДРИНА“ друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају електричне енергије Фоча (скраћени назив фирме: „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча), дефинисана је обавеза достављања Плана пројектовања и изградње, дефинисани су рокови и износи банкарских гаранција, те је дефинисана висина концесионе накнаде за коришћење електроенергетских објеката током периода коришћења у износу од 0,0055 КМ по произведеном киловат-сату (kWh) електричне енергије на званичном обрачунском мјесту примопредаје електричне енергије.

Пристапању ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“ Београд у „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча, као новог члана претходила, је израда Студије економске оправданости Пројекта „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“, коју је у априлу 2020. године урадила ревизорска кућа „DELOITTE“.

Документацију која се односи на изградњу „ХИДРОЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА ГОРЊА ДРИНА“ чине:

- Грађевинска дозвола за припремне радове инвеститору „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча, за изградњу хидроелектране „БУК БИЈЕЛА“ на ријеци Дрини, инсталисане снаге 93,52 MW, на територији општина Фоча, издата од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију дана 08.06.2020. године;
- Докази о ријешеним имовинско-правним односима (посједовни лист, земљишно-књижни извадак и копија катастарског плана), издати од стране Републичке управе за имовинско-правне послове, подрчна јединица Фоча;
- Рјешење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о сагласности за крчење шуме и трајну промјену намјене шумског земљишта у сврху изградње предметног објекта од 12.02.2020. године;

- Рјешење Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општине Фоча за давање пољопривредне сагласности, од 24.02.2020. године;
- Рјешење ЈП „ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Бања Лука о сагласности за изградњу прикључка на магистрални пут М-1 109, дионица Чемерно - Брод на Дрини 2, од 03.04.2020. године;
- Увјерење којим се потврђује да су већ изграђени објекти неопходни за потребе напајања градилишта, издато од стране ЗП „ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА“ а.д. Пале.
- Важеће еколошке дозволе за ХЕ „Фоча“ и ХЕ „Паунци“.
- Вриједност досадашњих инвестирања према извјештају концесионара је 33,6 милиона КМ. Тренутно се пред Уставним судом БиХ води спор.

3.4.2.2.5. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „МРСОВО“

Концесионар „COMSAR ENERGY HIDRO“ д.о.о. Бања Лука је, према доступним информацијама, обавио значајне активности на реализацији прве фазе пројекта изградње и коришћења хидроелектране „МРСОВО“ на ријеци Лим, општина Рудо, у складу са основним концесионим уговором као и припадајућим анексима.

Преглед активности на концесионом пројекту, а према последњем извјештају Концесионара, су:

- Пројекат за грађевинску дозволу за ХЕ „МРСОВО“;
- Пројекат детаљних геолошких истраживања;
- Елаборат о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви кречњака на лежишту „Варде“ у близини хидроелектране „МРСОВО“;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за приступне путеве до хидроелектране „МРСОВО“;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за приступни пут до каменолома;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за мост преко ријеке Лим низводно од бране;
- Главни рударски пројекат за каменолом „ВАРДЕ“;
- Главни пројекат далековода од хидроцентрале до тачке споја на постојећи 110 kV далековод Вишеград - Рудо;

У извјештајном периоду Влада је извршила уступање концесионог уговора на привредно друштво „Електропривреда Републике Српске - ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ“ д.о.о. Љубиње.

3.4.2.2.6. „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“

Концесиони Уговор између Концендента Владе Републике Српске и Концесионара МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње је закључен 30.03.2018. године. При закључењу Уговора Концесионар је извршио обавезу уплате једнократне концесионе накнаде.

Према достављеном извјештају Концесионара, концесиона активност се обавља на начин којим се обезбјеђује оптимално коришћење хидроенергетског објекта као и безбиједност људи, објеката и заштите животне средине. Непокретности предвиђене за обављање концесионе дјелатности користе се и одржавају на начин предвиђен Уговором о концесији и осталим важећим прописима из ове области. Концесионар је извршио дјелимично осигурање имовине и врши континуирано осигурање запослених у складу са прописима. Концесиона накнада се обрачунава и уплаћује у поредвиђеном износу дефинисаном Уговором. Извјештаји о уплатама се достављају надлежним институцијама.

Остале уговорне одредбе, према извјештају, Концесионар извршава у складу са закљученим Уговором. На име концесионе накнаде у извјештајној години уплаћено је 2.669.841 КМ.

3.4.2.3. Термоелектране (ТЕ)

3.4.2.3.1. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РiТЕ) „СТАНАРИ“

„ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари је чланица ЕФТ Групе, која се бави трговином и инвестицијама у енергетском сектору, посебно у западној, средњој и југоисточној Европи. Кроз трговину, улагања у нове енергетске производне погоне и изградњу нових преносних капацитета, ЕФТ Група предводи развој тржишта електричне енергије у југоисточној Европи.

Предузеће „EFT GROUP RUDNIK LIGNITA STANARI“ д.о.о. Станари је основано 18. марта 2005. године.

Дана 18. јануара 2008. године извршено је спајање са фирмом „ЕФТ-ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари и од тада послује под називом Друштво за производњу електричне енергије и производњу, прераду, транспорт и трговину угљем „ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ Станари, скраћени назив фирме: „ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари.

Од свог оснивања, друштво је са Владом Републике Српске закључило, између осталог и:

Уговор о концесији за изградњу и коришћење термоелектране „СТАНАРИ“ (фебруар 2008); Анекс (март 2010. године); Анекс II (јул 2010. године); Анекс III (јуни 2012. године); Анекс IV (октобар 2012. године); Анекс V (октобар 2013. године); Анекс VI (јул 2016. године); Анех VII (јул 2018. године) и Анекс VIII (јануар 2019. године).

Изградња термоелектране „СТАНАРИ“ започета је децембра 2012. године. Прва синхронизација са електроенергетском мрежом Босне и Херцеговине била је 4. јануара 2016. године, а 8. августа 2016. године објекат је преузет од генералног извођача радова.

Термоелектрана је од новембра 2016. године у пуном комерцијалном раду.

Изградњом термоелектране „Станари“ обезбијеђена је већа производња електричне енергије у Републици Српској и Босни и Херцеговини, повећана стабилност функционисања електроенергетског система и поузданост снабдијевања потрошача електричном енергијом.

Табела 12

Основни технички и економски показатељи пословања у 2023. години

Опис	План 2022.	Реализација 2023.	Индекс
1	2	3	3/2 * 100
Производња ел. енергије (MWh)	1.926.000	1.987.181	103,18
Производња откривке (m ³ ч.м.)	13.300.000	14.397.144	108,24
Производња угља (t)	3.330.000	3.131.583	94,04

Термоелектрана „Станари“ је у 2023. години укупно нето произвела 1.987.181MWh електричне енергије.

Укупно вријеме проведено на мрежи је 7.525,65 часова. Вријеме ван мреже, тачније, укупно вријеме трајања свих застоја је 1.234,35 часа.

Табела 13

Преглед плаћених накнада по концесионим уговорима по мјесецима за 2023. годину

Мјесец	Концесиона накнада за угаљ	Концесиона накнада за електричну енергију	Концесиона накнада за воду
Јануар	328.504,23	663.121,80	1.781,24
Фебруар	349.125,50	33.990,00	1.445,56
Март	418.770,18	510.473,70	1.895,38
Април	398.686,86	497.656,50	1.727,64
Мај	242.381,55	655.050,00	2.757,24
Јун	97.087,85	627.442,20	3.424,43
Јул	-	638.157,30	3.236,35
Август	312.949,36	636.174,00	3.481,19
Септембар	312.284,63	504.497,40	2.696,73
Октобар	318.908,68	494.191,50	1.783,24
Новембар	301.752,65	637.378,50	1.753,35
Децембар	236.105,76	659.564,40	1.644,17
УКУПНО (КМ):	3.316.557,25	6.557.697,30	27.626,52

На основу напријед наведених података, преузетих из достављеног извјештаја од стране концесионара, може се констатовати да је концесионар, по свим концесионим уговорима у буџет Републике Српске уплатио укупан износ од 9.901.881,07 КМ, а што је приближно на истом нивоу као и прошле године.

3.4.2.3.2. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РiТЕ) „ГАЦКО“

ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА ГАЦКО“ су у 2018. години ушли у концесиони однос, чиме је настављен комерцијални рад.

Од тада па до краја извјештајног периода електрана је била у континуираном комерцијалном раду. У периоду јануар - децембар 2023. године, електрана је произвела 1.324.781.200 kWh електричне енергије. На име концесионе накнаде према подацима из извјештаја, по овом основу, уплаћено је 4.077.334 КМ (обавеза 294.443 КМ).

На основу наведених података, преузетих из достављеног извјештаја од стране концесионара, може се констатовати да је концесионар, по свим концесионим уговорима у буџет Републике Српске уплатио укупан износ од 4.409.700 КМ, а што је за 4,5% мање у односу на претходну годину.

3.4.2.3.3. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РиТЕ) „УГЉЕВИК“

Концесиони уговор о коришћењу рудника и термоелектране „Угљевик“ је закључен са МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК“ а.д. Угљевик, као концесионаром и Владом Републике Српске као концедентом у 2018. години, на основу достављене документације.

За термоелектрану „Угљевик“ као и остале термоелектране предвиђено је, а према захтјевима Енергетске заједнице, увођење „таксе на произведену електричну енергију из термоелектрана“ због штетног утицаја рада термоелектрана у производњи електричне енергије на животну средину, а које ће се примјењивати од 2026. године.

У 2023. години, Концесионо предузеће је произвело 1.499.124.000 kWh електричне енергије, по том основу обрачуната је концесиона накнда у износу од 4.947.109 КМ. Са 31.12.2023. године уплаћено је 4.425.379 КМ, а што је за 10% више у односу на претходну годину. ТЕ „УГЉЕВИК“ према достављеним подацима у извјештају, није измирио износ концесионе накнаде за мјесец децембар али ће исту измирити почетком године.

3.4.2.4. Вјетроелектране (ВЕ)

3.4.2.4.1. ВЈЕТРОЕЛЕКТРАНА (ВЕ) „ХРГУД“

Уговор о концесији за изградњу и коришћење вјетроелектране „ХРГУД“, општина Берковићи је закључен са МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње као Концесионаром и Владом Републике Српске као Концендентом дана 28.09.2015. године.

Локалитет будуће вјетроелектране се налази у јужном дијелу Републике Српске, 50 (педесет) километара сјеверозападно од Требиња. На предметној локацији „ХРГУД“ проведена су једногодишња испитивања потенцијала вјетра, на чијој је основи израђена Студија изводљивости са техничком и економском Студијом оправданости.

По Студији, инсталисана снага вјетроелектране била би 48 MW, планирана годишња производња електране око 126 GWh, а вриједност инвестиције 64,285 милиона ЕУР, тј. 125.730.532,00 КМ, од чега 60 милиона ЕУР средстава финансијских институција, а остатак од 4,285 милиона ЕУР властитих средстава ЕРС-а.

Према достављеном извјештају концесионара, у извјештајној години вршене су активности око проналаaska начина финансирања концесионог пројекта, израде Студије процјене утицаја на животну средину и ревизије Елабората пред НОС-ом и Електропреносом БиХ.

3.4.2.4.2. ВЈЕТРОЕЛЕКТРАНА (ВЕ) „ГРЕБАК“

Уговор о концесији за изградњу и коришћење вјетроелектране „ГРЕБАК“, општина Невесиње, закључен је дана 14.04.2019. године.

Анекс 1. Уговора закључен је 27.11.2020. године, Анекс 2. Уговора 14.11.2021. године, Анекс 3. Уговора 13.09.2022. године, Анекс 4. Уговора 13.09.2022. године, те Анекс 5. Уговора.

У 2023. години, према извјештају, Концесионар је завршио/прибавио:

- Измјену Локацијских услова од 12.04.2021. године;
- Услове за прикључак на преносну мрежу Електропреноса БиХ од 30.11.2021. године;
- Припрему за покретање процеса експропријације (Елаборат о експропријацији; План парцелације; Урбанистичко-техничке услове и ажуриран је геодетски снимак). Закљученим Уговором са Правобранилаштвом од 22.10.2021. године покренут је поступак експропријације који је завршен;
- Идејни пројекат вјетроелектране „ГРЕБАК“;
- Идејни пројекат прикључка на мрежу је завршен;
- Елаборат техничког рјешења прикључка вјетроелектране „ГРЕБАК“ на мрежу;
- Рад на главном пројекту приступних и интерних саобраћајница и монтажних платоа је завршен;
- Пројектовање темеља вјетротурбина заједно са ревизијом је завршено;

- Пројекат рјешења Трафо станице Гребак 33/110 је завршен;
- Ревизија пројекта је завршена;
- Прикупљена документација за достављање Захтјева за издавање грађевинске дозволе;
- Покренут је поступак уговарања вјетротурбина СГ 6.6 MW – 155m са друштвом „SIMENS GAMESA“;
- Покренута је процедура за одобравање кредитног аранжмана са банкама;
- Обављена су истраживања и израђен је Геотехнички елаборат за позиције темеља турбина (ревидован);
- Обављена су истраживања и израђен је Геотехнички елаборат за позиције путева (ревидован) и
- Изграђене су двије дионице приступног пута у дужини од 1.800 m и приступног платоа око 7.000 m².

Накнада за уступљено право (једнократна концесиона накнада) плаћена по закључењу Уговора и по закључењу Анекса 2. Уговора о концесији.

3.4.2.5. СОЛАРНЕ ЕЛЕКТРАНЕ (СЕ)

3.4.2.5.1. СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА (СЕ) „БИЛЕЋА“

Уговор за изградњу и коришћење соларне електране са фотонапонским ћелијама на подручју општине Билећа су закључили, дана 13.07.2020. године „EFT International Investment Holding Limited“ London као Концесионар и Влада Републике Српске као Концендент.

Инсталисана снага планиране соларне електране износи 60 MW, а планирана годишња производња 84 GWh, по техничкој документацији.

У складу са позитивним Законом о концесији, те прописима у Републици Српској, Концендент је основао концесионо предузеће под називом „ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA“ д.о.о. Билећа.

Након закључивања предметног уговора, према извјештају достављеном Комисији, услиједиле су сљедеће активности:

- Припремљена је сва просторно-планска и пројектна документација за потребе изградње соларне електране, а цијели процес је завршен у септембру 2022. године;
- Исходована је грађевинска дозвола за изградњу прикључног далековода за соларну електрану;
- У току су финалне активности на рјешавању имовинско-правних односа (98% ријешено);
- Концесионар је прибавио све потребне дозволе и сагласности;
- У децембру 2022. године потписан је споразум о управљању високонапонским постројењима;
- У децембру 2022. године званично је почела фаза изградње соларне електране;
- Завршени су радови на чишћењу терена и уклањању вегетације у зони концесионог поља;
- Завршени су детаљни геолошки истражни радови за потребе пројектовања и изградње соларне електране, поштујући Закон о геолошким истраживањима Републике Српске;
- Урађена је Студија ризика од поплава за локалитет будуће соларне електране, као и одговарајућа истраживања у сврху одређивања степена корозивности земљишта;
- Урађени су докази и план управљања отпадом, неопходни за добијање еколошке дозволе;
- Исходована је грађевинска дозвола за изградњу прикључног далековода у децембру 2022;
- Динамика инвестирања је у складу са дефинисаним условима у Студији оправданости.

У извјештајној години извршена 100% промјена власничке структуре и дата сагласност за оснивање заложног права у корист финансијске институције, а у циљу завршетка реализације пројекта.

3.4.2.5.2. СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА (СЕ) „ТРЕБИЊЕ 1“

Концесионар својим Извјештајем обавјештава сљедеће : Уговор о концесији за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „ТРЕБИЊЕ 1“ закључен је дана 14.10.2020. године између Концендента Владе Републике Српске и Концесионара МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње.

Концесионар је на основу мишљења Правобранилаштва извршио упис забиљежбе концесионог Уговора у земљишне књиге.

У складу са позитивним Законом о концесијама основано је концесионо предузеће „СЕ ТРЕБИЊЕ 1“ д.о.о. Требиње, а што је потврђено на Сједници Владе Републике Српске дана 20.05.2021. године, и исто је уписано у судски регистар, а које је и носилац концесионог уговора.

Дана 12.08.2021. године одјељење за туризам, пољопривреду и предузетништво града Требиња донијело је Одлуку којом је извршена трајна пренамјена земљишта у грађевинско земљиште.

Прибављена је Грађевинска дозвола за извођење припремних радова за изградњу соларне електране, Рјешењем Министарства за просторно уређење, грађевинство и екологију Републике Српске, од 04.10.2021. године.

Прибављени су Локацијски услови за изградњу соларне електране, Рјешењем Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, од 09.12.2020. године.

Услови за прикључење Соларне електране, „ТРЕБИЊЕ 1“ на преносну мрежу број: 38-1/21 издати су дана 14.09.2021. године од стране привредног друштва „ЕЛЕКТРОПРЕНОС – ЕЛЕКТРОПРИЈЕНОС БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ“ а.д. Бања Лука, а на основу урађеног Елабората техничког рјешења прикључка соларне електране, из јуна 2021. године.

У току су активности на ревизији Елабората пред НОС-ом и потписивање Анекса 2 са Концендентом.

3.4.3. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА (МХЕ И ХЕ) ИНСТАЛИСАНЕ СНАГЕ ВЕЋЕ ОД 250 KW

У Прилогу, број 1. Извјештаја, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW у 2023. години.

3.4.4. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА (ТЕРМОЕЛЕКТРАНЕ, ВЈЕТРОЕЛЕКТРАНЕ И СОЛАРНЕ ЕЛЕКТРАНЕ)

У Прилогу, број 2. Извјештаја, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (ТЕ; ВЕ и СЕ) у 2023. години.

3.4.5. ЗАКЉУЧЦИ

1. Концендент (Влада Републике Српске, Министарство енергетике и рударства), у складу са важећим законским и подзаконским актима, треба да обрати посебну пажњу приликом провођења процедура код промјене власничке структуре у концесионом предузећу, тачније, при преносу уговора о концесији са старог на новог концесионара (стицаоца), како би се на ефикасан начин омогућио наставак реализације концесионог уговора у складу са важећим Законом о концесијама. Влада је Закључком из 2022. године задужила Министарство енергетике и рударства да проведе све потребне активности везано за уговоре који се не реализују и предложи раскидање истих тамо гдје концесионари не поштују уговорне обавезе, осим у случајевима гдје су у току судски поступци. Комисија је става да је неопходно наставити те активности узимајући у обзир доступне податаке и налаза са терена.
2. У циљу превазилажења административних баријера приликом исходавања одређених дозвола, сагласности и мишљења, Комисија је става да је потребан ажурнији рад свих надлежних институција у овом процесу. Ово првенствено како би се скратило вријеме потребно за провођење динамике изградње објеката дефинисаних студијом оправданости додјеле сваке концесије. Такође, потребно је и преданије и ажурније залагање инвеститора, односно концесионара, посебно када је у питању одређена документација неопходна да би орган провео поступак по захтјеву концесионара, те стриктно поштивање рокова дефинисаних уговором о концесији и правовремено предузимање корака који се односе на продужење односно анексирање.

3. Привреда, али и становништво наше земље требало би по узору на европске земље, а посебно у вријеме већих нестабилности на енергетском тржишту, размишљати у погледу обезбјеђења штедње. Таква политика дефинисана је на европском, али и свјетском нивоу и узрокована је дешавањима на тржиштима енергије.
4. Да би сачували стабилност енергетског система, присутно је улагање у погонску спремност постојећих термоелектрана, јер чињеница да је 70% потреба наше земље за електричном енергијом обезбијеђено из тих извора. Енергетска заједница налаже потпуни престанак са употребом електрана на фосилна горива до 2050. године, те најављује увођење пореза за емисију CO₂, а што ће све заједно вјероватно имати негативан ефекат на цијене електричне енергије уколико се ове намјере реализују.
5. Енергетска слика Републике Српске почела се битно мијењати и знатно је другачија него што је то била прије пет или десет година. У прилог томе иде и уређење законске регулативе у Републици Српској из области обновљивих извора енергије, електричне енергије, гаса, те доношење Стратегије развоја сектора енергетике у Републици Српској до 2035. године, а који документи ће у многоме уредити област електричне енергије у Републици Српској, али и олакшати имплементацију и рализацију енергетских пројеката у пракси.

3.5. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ГАСОВОДА И НАФТОВОДА

У току 2023. године Министарство енергетике и рударства упутило је 2 (два) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији;
У табели 14 дат је преглед сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода.

Табела 14

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГЕ АНЕКСА
УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ГАСОВОДА И
НАФТОВОДА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Предмет	Локација	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина	Пројектовање, изградња и коришћење и одржавање дистрибутивног гасног сиситема са прикључком на гасовод код Горњег Шепка у циљу снабдијевања општине Бијељина природним гасом	Сагласност на приједлог Анекса 7. Уговора о концесији	21.02.2023.
2.	„БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина	Пројектовање, изградња и коришћење и одржавање дистрибутивног гасног сиситема са прикључком на гасовод код Горњег Шепка у циљу снабдијевања општине Бијељина природним гасом	Сагласност на приједлог Анекса 8. Уговора о концесији	15.12.2023.

- Укупно је донесено 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода.

Поред важећег Закона о концесијама којим је, као предмет концесије, регулисана изградња или реконструкција и коришћење нафтовода, гасовода и објеката за складиштење, транспорт и дистрибуцију нафте и гаса, дошло је до израде Закона о гасу („Службени гласник Републике Српске“, број: 22/18 и 15/21), који је прописао да се изградња нових објеката за обављање дјелатности у сектору природног гаса гради у складу са прописима о изградњи објеката у Републици Српској, а право на њихову изградњу стиче се у складу са Законом о концесијама Републике Српске.

Из области нафте и гаса Република Српска има два закључена концесиона уговора. Један са привредним друштвом „БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина, а други са привредним друштвом „ГАЗСЕРВИС РС“ д.о.о. Бања Лука.

Када су у питању стратешки документи у Републици Српској из ове области, Народна скупштина је 2018. године усвојила Стратегију развоја енергетике Републике Српске до 2035. године (У даљем тексту: Стратегија енергетике). Стратегијом енергетике дефинисани су правци развоја сектора енергетике и сигурност снабдијевања енергијом до 2035. године у различитим сценаријима, а у складу са важећим прописима, европским законодавством и обавезама из Уговора о успостави Енергетске заједнице. У оквиру стратегије дефинисани су стратешки циљеви и мјере за сектор гаса и нафте у Републици Српској.

3.5.1. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ГАСА

У Прилогу, број 3. Извјештаја о раду комисије за концесије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности из области реализацији уговора о концесији из области гаса у 2023. години.

3.6. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА

3.6.1. РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ

У току 2023. године, Министарство енергетике и рударства упутило је 33 (тридесет три) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области минералних ресурса, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 1 (једно) рјешења о давању сагласности на студије економске оправданости;
- 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на документације за јавно надметање;
- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на уступање уговора о концесији и пројени власничке структуре концесионара;

- 14 (четрнаест) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији;
- 5 (пет) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У 2023. години Министарство енергетике и рударства доставило је 13 (тринаест) закључених уговора о концесији из области минералних ресурса.

У табелама 15, 16, 17, 18, 19 и 20 дат је преглед закључених уговора, рјешења и сагласности Комисије у 2023. години из области минералних ресурса.

Табела 15

**ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ
РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења
1.	"Нискоградња Маријановић" д.о.о. Приједор	Експлоатација техничког грађевинског камена-серпентинисаног перидотита на лежишту "Мамићи" код Приједора;	Бистрица(Приједор), Приједор	15.02.2023.
2.	"Кристал" д.о.о. Бијељина	Експлоатација кварцитних минералних сировина на подручју "Зелиња", код Зворника;	Зелиња, Зворник	28.04.2023.
3.	"Неметали" а.д.Приједор	Експлоатацију керамичких и опекарских глина на лежишту "Црна Долина" код Приједора	Црна Долина, Пухарска, Чајреци, Приједор	08.05.2023.
4.	"Нискоградња " д.о.о.Лакташи	Експлоатација техничког грађевинског - камена кречњака на лежишту "Градина" код Челинца	Мамићи Челинац	05.07.2023.
5.	"Кубик-Транс-Нискоградња" д.о.о. Лакташи	Експлоатација техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту "Караула" код Бања Луке	Шимићи, Бања Лука	26.07.2023.
6.	"ХЕС Горња Дрина" д.о.о. Фоча	Експлоатација шљунка, пијеска и конгломерата на лежишту "Челиково поље" код Фоче	Челиково поље, Фоча	04.08.2023.
7.	ЈЗУ Специјална болница за физикалу медицину и рехабилитацију "Мљечаница" Козарска дубица	Истраживање термоминералних вода, као геотермалних ресурса, на истражном простору "Мљечаница" код Козарске Дубице	Мљечаница, Козарска Дубица	04.09.2023.

8.	"Игњић" д.о.о. Теслић	Експлоатација техничког грађевинског камена-кречњака на чежишту "Кречница" код Теслића	Каменица, Теслић	25.09.2023.
9.	"DRVO-EXPORT" д.о.о. Теслић	Експлоатација угља (лигнита) на лежишту "Бистрица", код Приједора	Бистрица(Приједор), Приједор	28.09.2023.
10.	"TODORIĆ LUX" д.о.о. Станари	Експлоатација техничког грађевинског камена-серпентинисаног перидотита на лежишту "Драгаловци" код Станара	Драгаловци, Станари	02.10.2023.
11.	"DRVO-EXPORT" д.о.о. Теслић	Истраживање угља на локалитету "Букова-Коса Приједор", код Приједора	Велико Паланчиште, Приједор	09.10.2023.
12.	"H&STONE" д.о.о. Невесиње	Експлоатација архитектонског грађевинског камена-кречњака на лежишту Чепељуше код Невесиња	Рабина, Невеиње	10.10.2023.
13.	"ЈОКИЋ Инвест" д.о.о. Зворник	Експлоатација карбонатне сировине-кречњака на локалитету "Градац", град Зворник	Зелиње, Зворник, Оилом, Оправдићи, Ођеновићи, Братунац	12.12.2023.

Укупно су закључена 13 (тринаест) уговора о концесији из области минералних ресурса.

Табела 16

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости за додјелу концесије за експлоатацију угља на лежишту „Гацко“, ЈП „Електропривреда Републике Српске“ Матично предузеће а.д. Требиње, Зависно предузеће „Рудник и Термоелектране Гацко“ а.д. Гацко	Дата претходна сагласност на студију	Гацко	16.08.2023.

Укупно су донесена 1 (једно) рјешења о давању сагласности на студије економске оправданости из области минералних ресурса

Табела 17

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ЈАВНО НАДМЕТАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за Истраживање угља на локалитету "Букова-Коса Приједор", код Приједора "DRVO-EXPORT" д.о.о. Теслић	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Велико Паланчиште, Приједор	21.02.2023.
2.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију шљунка, пијеска и конгломерата на лежишту "Челиково поље" код Фоче "ХЕС Горња Дрина" д.о.о. Фоча	Дата сагласност на документацију за Јавно надметање	Челиково поље, Фоча	21.02.2023.
3.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског - камена кречњака на лежишту "Градина" код Челинца "Нискоградња" д.о.о.Лакташи	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Мамићи, Челинац	21.02.2023.
4.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за истраживање термоминералних вода, као геотермалних ресурса, на истражном простору "Мљечаница" код Козарске Дубице, ЈЗУ Специјална болница за физикалу медицину и рехабилитацију "Мљечаница" Козарска дубица	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	"Мљечаница" Козарска дубица	28.02.2023.
5.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена-кречњака на чежишту "Караула" код Бања Луке "Кубик-Транс-Нискоградња" д.о.о. Лакташи	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Шимићи, Бања Лука	28.02.2023.

6.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију угља (лигнита) на лежишту "Бистрица", код Приједора "DRVO-EXPORT" д.о.о. Теслић	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Бистрица, Приједор	10.05.2023.
7.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена-кречњака на чежишту "Кречница" код Теслића "Игњић" д.о.о. Теслић	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Каменица, Теслић	10.05.2023.
8.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена-доломита на лежишту „Хожићки камен“ код Новог Града „ГВОЗДЕН КОП“ д.о.о. Нови Град	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Нови Град	03.07.2023.
9.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Планинци“, код Зворника „МИР“ д.о.о. Осмаци	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Зворник	17.07.2023.
10.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију угља (лигнита) на лежишту "Бистрица", код Приједора "DRVO-EXPORT" д.о.о. Теслић	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Бистрица, Приједор	03.08.2023.
11.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију карбонатне сировине-кречњака на локалитету "Градац", град Зворник "ЈОКИЋ Инвест" д.о.о. Зворник	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Зелиње, Зворник, Оилом, Оправдићи, Ођеновићи, Братунац	16.08.2023.

12.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена- серпентинита на лежишту „Рудине“, код Челинца „Фитинг“ д.о.о. Челинац	Дата сагласност на Документацију за јавно надметање	Рудине, Челинац	30.08.2023
-----	---	---	-----------------	------------

Укупно су донесена 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање из области минералних ресурса.

Табела 18

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ ИЛИ УСТУПАЊЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„COMSARENERGY HIDRO“ д.о.о. Бања Лука	Дата сагласност на уступање уговора о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Варде“ општина Рудо	Рудо	17.07.2023.

Укупно је донесено 1 (једно) рјешења о давању сагласности на уступање уговора о концесији.

Табела 19

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„НЕМЕТАЛИ“ а.д. Приједор Експлоатација керамичких и опекарских глина на лежишту „Црна Долина“ код Приједора	Дата сагласност на приједлог уговора	Код Приједора	05.04.2023.
2.	„КРИСТАЛ“ д.о.о. Бијељина Експлоатација кварцитних минералних сировина на подручју „Зелиња“ код Зворника	Дата сагласност на приједлог уговора	Зворник	05.04.2023.

3.	„НИСКРОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Градина“ код Лакташа	Дата сагласност на приједлог уговора	Лакташи	05.06.2024.
4.	ЈЗУ Специјална болница за физикалну медицину и рехабилитацију „Мљечаница“ Козарска Дубица Истраживање термалних и термоминералних вода, као геотермалних ресурса на истражном простору „Мљечаница“ код Козарске Дубице	Дата сагласност на приједлог уговора	Козарска Дубица	03.07.2023.
5.	„ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча Експлоатација шљунка, пијеска и конгломерата на лежишту „Челиково поље“ код Фоче	Дата сагласност на приједлог уговора	Фоча	03.07.2023.
6.	„КУБИК ТРАНС- НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Караула“ код Бања Луке	Дата сагласност на приједлог уговора	Бања Лука	03.07.2023.
7.	„DRVO-EXPORT“ д.о.о. Теслић Истраживање угља на локалитету „Букова-Коса Приједор“ код Приједора	Дата сагласност на приједлог уговора	Приједор	17.07.2023.
8.	„H&STONE“ д.о.о. Невесиње Експлоатација архитектонско- грађевинског камена - кречњака на лежишту „Чепељуше“ општина Невесиње	Дата сагласност на приједлог уговора	Невесиње	30.08.2023.
9.	„ИГЊИЋ“ д.о.о. Теслић Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Кречница“ код Теслића	Дата сагласност на приједлог уговора	Теслић	30.08.2023.

10.	„TODORIĆ LUX“ д.о.о. Станари Експлоатација техничког грађевинског камена-серпентинисаног перидотита на лежишту „Драгаловци“ код Станара	Дата сагласност на приједлог уговора	Станари	11.09.2023.
11.	„DRVO-EXPORT“ д.о.о. Теслић Експлоатација угља (лигнита) на лежишту „Бистрица“ код Приједора	Дата сагласност на приједлог уговора	Приједор	26.09.2023.
12.	„ЈОКИЋ Инвест“ д.о.о. Зворник Експлоатација карбонатне сировина-кречњака на локалитету „Градац“ град Зворник и општина Братунац	Дата сагласност на приједлог уговора	Град Зворник и општина Братунац	04.12.2023.
13.	„МИР“ д.о.о. Осмаци Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Планинци“ код Зворника	Дата сагласност на приједлог уговора	Зворник	15.12.2023.
14.	„ГВОЗДЕН КОП“ д.о.о. Нови Град Експлоатација техничког грађевинског камена-доломита на лежишту „Хозички камен“ код Новог Грда	Дата сагласност на приједлог уговора	Нови Град	15.12.2023.

Укупно је донесено 14 (четрнаест) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области минералних ресурса.

Табела 20

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГЕ АНЕКСА
УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Предмет	Локација	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„МЈ-ЗЕМЉОКОП-ИНЖИЊЕРИНГ“ д.о.о. Источна Илиџа	Експлоатација техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Крупачке Стијене“ код Трнова	Сагласност на приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	28.03.2023.
2.	„RUDNIK KREČNJAKA INTEGRAL CARMEUSE“ а.д. Добој	Експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Харловац-Шеварлије“, град Добој	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	03.07.2023.
3.	„ИНТЕГРАЛ ИНЖИЊЕРИНГ“ а.д. Лакташи	Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Планина“, код Бања Луке	Сагласност на приједлог Анекса 5. Уговора о концесији	03.08.2023.
4.	„ЈАПРА“ а.д.д Нови Град	Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака-на лежишту „Камичани“, код Приједора	Сагласност на приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	11.09.2023.
5.	„АПИС“ д.о.о. Требиње	Експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Лучин До“ град Требиње	Сагласност на приједлог Анекса 2. Уговора о концесији	11.10.2023.

Укупно је донесено 5 (пет) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области минералних ресурса.

3.6.2. ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА У ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА

У 2023. години у области минералних ресурса број закључених уговора износио је 152 (стотину педесет два). У ову област уврштено је и 20 (двадесет) уговора закључених за коришћење вода за пиће.

Концесиони уговори су закључени са 130 (стотину тридесет) правних лица, од којих су нека закључила два или више уговора. Посматрано по годинама, важећи уговори су закључени сљедећим редосљедом: у 2000. години - ниједан, у 2001. години - 1 (један), у 2002. години - ниједан, у 2003. години - 1 (један), у 2004. години - 2 (два), у 2005. години - 6 (шест), у 2006. години - 15 (петнаест), у 2007. години - 8 (осам), у 2008. години - 5 (пет), у 2009. години - 5 (пет), у 2010. години - 9 (девет), у 2011. години - 2 (два), у 2012. години - 5 (пет), у 2013. години - 3 (три), у 2014. години - 5 (пет), у 2015. години - 11 (једанаест), у 2016. години - 10 (десет), у 2017. години - 9 (девет), 2018. години - 11 (једанаест), у 2019. години - 7 (седам) уговора, у 2020. години - 10 (десет), у 2021. години - 8 (осам), у 2022. години - 6 (шест) уговора и у 2023. години - 13 (тринаест) уговора, што је приказано у наредној табели:

Табела 21

Преглед закључених уговора из области минералних ресурса по годинама

2000.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009.	2010.	2011.
0	1	0	1	2	6	15	8	5	5	9	2
2012.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021.	2022.	2023.
5	3	5	11	10	9	11	7	10	8	6	13

Према врстама минералне сировине важеће уговоре можемо подјелити на сљедећи начин:

- Кречњак, доломит и рожнац - истраживање и/или експлоатација техничког грађевинског камена - 62 (шездесет два) уговора;
- Геотермалне, термоминералне и минералне воде - истраживање и/или експлоатација - 6 (шест) уговора;
- Питке воде - истраживање и/или експлоатација - 20 (двадесет) уговора;
- Магматске и метаморфне стијене (дијабаз, метадијабаз, перидотит, серпентинит, мермер, серпентинисани перидотит, кварцит) - истраживање и/или експлоатација техничког грађевинског камена - 16 (шеснаест) уговора;
- Угаљ - истраживање и/или експлоатација – 11 (једанаест) уговора;
- Глине - истраживање и/или експлоатација - 5 (пет) уговора;

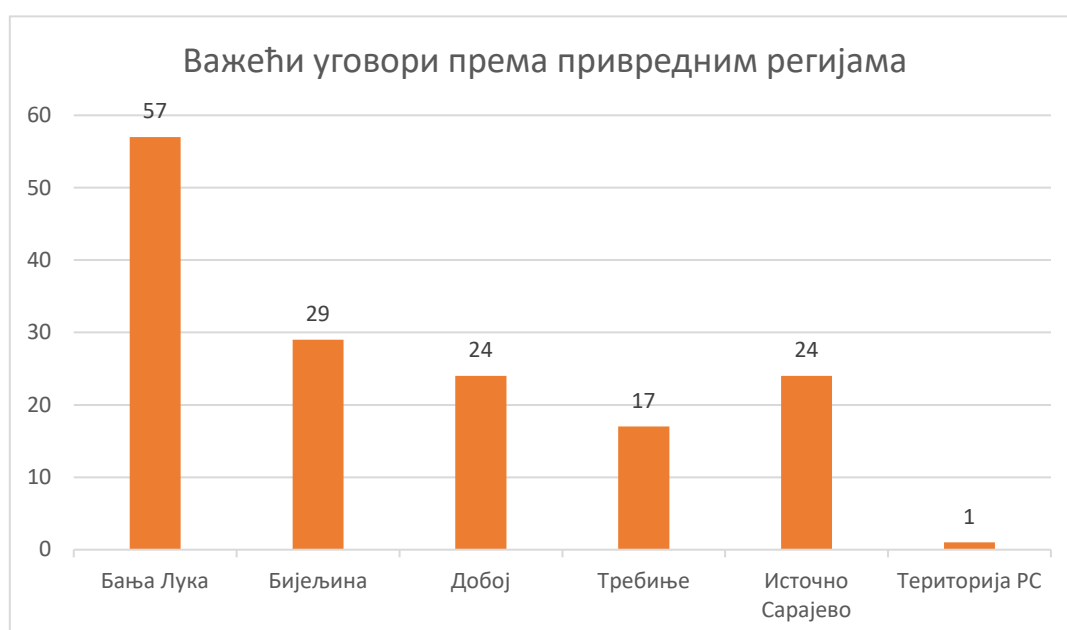
- Кречњак - истраживање и/или експлоатација архитектонског-грађевинског камена - 5 (пет) уговора;
- Андезит - експлоатација архитектонског -грађевинског камена - 1 (један) уговор;
- Шљунак, пијесак и конгломерат - истраживање и/или експлоатација - 5 (пет) уговора;
- Боксит – експлоатација - 5 (пет) уговора;
- Олово и цинк - истраживање, експлоатација и прерада - 2 (два) уговора;
- CO₂ гас – експлоатација - 2 (два) уговора;
- Креда, гипс – експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Кварцни пијесак, пјешчар и шљунак - истраживање и експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Угљоводоници, сирова нафта и гас - истраживање и коришћење - 1 (један) уговор;
- Антимон - истраживање и експлоатација - 1 (један) уговор;
- Жељезна руда – експлоатација - 2 (два) уговора.

Закључене уговоре према привредним регијама подручних привредних комора (Бања Лука, Бијељина, Добој, Требиње и Источно Сарајево) можемо сврстати на сљедећи начин:

- Привредна регија Бања Лука - 57 (педесет седам) уговора;
- Привредна регија Бијељина - 29 (двадесет девет) уговора;
- Привредна регија Добој - 24 (двадесет четири) уговора;
- Привредна регија Требиње - 17 (седамнаест) уговора;
- Привредна регија Источно Сарајево - 24 (двадесет четири) уговор и
- Територија цијеле Републике Српске - 1 (један) уговор (истраживање и коришћење угљоводоника, сирове нафте и гаса).

Од укупног броја уговора, 152 (стотину педесет два), током године 1 (један) уговор је раскинут.

Слика 4 - Приказ важећих уговора о концесији према привредним регијама

3.6.3. ПРОВЈЕРА РАДА КОНЦЕСИОНАРА

Комисија је у складу са својим законским овлашћењима вршила провјеру рада концесионара, провјером на лицу мјеста и сачињавањем записника, анализом достављених извјештаја о реализацији уговора о концесији и провјером рада концесионара по захтјеву надлежног министарства. Сама провјера обухватила је активности везане за реализацију концесионих уговора, тј. провођење активности на извршавању уговорних обавеза концесионара. Провјерама су обухваћене, поред активности у 2023. години и све досадашње проведене активности на реализацији уговора о концесији, тј. период од момента закључења уговора закључно са извјештајном годином.

Након пажљивог прикупљања података исти су систематизовани, анализирани и дошло се до одређених закључака с циљем сагледавања тренутног стања додјелих концесија у овој области.

Пажња Комисије била је усмјерена прије свега на праћење реализације уговорних обавеза, као и осталих активности битних за одвијање концесионог посла, а које су се односиле на следеће:

- Опште податке о привредним друштвима (рјешење о регистрацији, актуелни извод из судског регистра, увјерење о измиреним пореским обавезама, увјерење окружног привредног суда да се над концесионим предузећем не води поступак стечаја или ликвидације, потврда пословних банака о ликвидности и друго);
- Обавезу посједовања пројектне документације за експлоатацију и коришћење предмета концесије (елаборат о резервама, главни рударски пројекат, допунски рударски пројекат, пројекат рекултивације, студија утицаја на животну средину и друго);
- Обавезу посједовања дозвола и одобрења (локацијски услови, одобрење за грађење, еколошка дозвола, водна дозвола, одобрење за извођење радова према израђеној и ревидованој техничкој документацији, потврђивање резерви минералне сировине, употребна дозвола за изграђене рударске и друге објекте и друго);
- Обавезу уписа права из уговора о концесији на непокретностима у јавне евиденције о непокретностима у складу са прописима којима се уређује вођење јавних евиденција о непокретностима;
- Обавезу осигурања објеката и постројења од свих оштећења и ризика, као и обавезу осигурања радника у складу са законским прописима;
- Обавезу инвестирања планираних студијом економске оправданости и динамичким планом (начин финансирања, вриједност инвестирања и друго);
- Обавезу обрачунавања и плаћања концесионе накнаде;
- Обавезу вођења евиденције о количинама експлоатисане минералне сировине и контролу стања откопаних маса (мјерни уређаји за мјерење количина материјала, геодетско снимање стања на експлоатацији, књига резерви и друго);

- Производњу (планирана и остварена);
- Посједовање лиценце за обављање послова везаних за предмет концесије;
- Еколошке аспекте експлоатације минералних сировина (рекултивација и намјена простора након експлоатације, утицај на животну средину);
- Обавезу провођења мјера заштите на раду, заштите животне средине, здравља људи и материјалних добара;
- Податке о броју и квалификационој структури запослених (број запослених у односу на планирани студијом економске оправданости);
- Цјеновник производа добијених коришћењем предмета концесије;
- Финансијски извјештаји о пословању (биланс стања и биланс успеха).

Сумирањем добијених података од стране концесионара, као и надлежних институција, можемо да изведемо сљедеће закључке:

- У овој извјештајној години представници Комисије су провјеравали податке везане за статус концесионих предузећа, тј. од концесионара су тражена рјешења о регистрацији и актуелни изводи из судског регистара. На основу ових докумената пратиле су се евентуалне промјене код регистрационих судова, односно уколико је дошло до истих да ли су урађене у складу са Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21). Пажња је била усмјерена на то да ли је дошло до промјене власничке структуре у концесионим предузећима, односно промјене власничког удјела изнад 50%. Такође, настављено је континуирано праћење пословања концесионара, тј. да ли се одвијало у складу важећом законском регулативом. Од концесионара су тражена увјерења о измиреним пореским обавезама и увјерња да се над концесионим предузећем не воде поступци стечаја или ликвидације пред окружним привредним судовима. Тражене су потврде пословних банака, преко којих концесионари обављају своје финансијске трансакције о ликвидности и друга документа. На основу свих прикупљених података може се констатовати да код највећег броја концесионих предузећа нису уочене неправилности, тачније, све обавезе су редовно измириване и није било блокаде трансакционих рачуна.
- Техничка документација на основу које се изводе радови представља основ за реализацију концесионог посла. За уговоре закључене у последњих неколико година може се примјетити да су у току активности на изради техничке документације, ревизије и одобравања исте у зависности у којој се фази налазе. Водило се рачуна о томе како се изводе радови на експлоатацији и да ли су усклађени са одобреном техничком документацијом. Закључак је за уговоре који се континуирано реализују дужи временски период да се радови изводе према одобреној техничкој документацији, а уколико је дошло до одређених одступања од одобрене техничке документације израђени су допунски рударски пројекти према којима је одобрено извођење радова.

Такође, уочено је код одређеног броја привредних друштава да се радови на експлоатацији изводе на основу техничке документације израђене и одобрене из времена бивше СФРЈ. Увидом у записнике, рјешења и рјешења о извршењу рјешења надлежних инспекцијски органа може се уочити да је посебна пажња током њихових контрола била усмјерена на претходно наведену проблематику и санкционисање уочених недостатака. Мишљења смо да је ова проблематика добрим дијелом уређена и да се у мањем броју случајева изводе радови прије него што је обезбјеђена потребна техничка документација, дозволе и одобрења. У наредном периоду потребно је предузети додатне активности у смислу скраћења времена за добијања одобрења на израђену и ревидовану техничку документацију и њихово брже одобравање.

- По редосљеду активности обезбјеђење дозвола и одобрења слиједи након израде неопходне техничке документације и одобравања извођења радова према истој. Прибављањем потребних сагласности, дозвола и одобрења и уласком у комерцијални рад стварају се услови за реализацију концесионог пројекта. У фази комерцијалног рада концесионари су у обавези да обнављају исте и продужавају рокове њиховог важења. Континуираним ангажовањем надлежног министарства и инспекцијских органа постигнути су значајни резултати у овој проблематици тако да данас већина концесионара који се налазе у комерцијалном раду имају потребну документацију и дозвола за рад, што у протеклом времену није био случај. Код водних и еколошких дозвола уочено је да највећи број концесионих предузећа у комерцијалном раду посједује исте.
- Књижење у катастру непокретности уговора о концесији је обавеза коју је највећи број концесионара извршио. Уочено је да постоји одређен број привредних друштава који нису предузели активности на рјешавању ове обавезе из различитих разлога. Нека од концесионих предузећа су подносили захтјев подручним јединицама геодетске управе, али су одбијени из формално правних и других разлога. Комисија концесионарима стално сугерише да у таквим случајевим поново поднесу захтјеве у циљу извршавања ове уговорне обавезе.
- Осигурање објеката и постројења од свих оштећења и ризика, као и осигурање радника у складу са законским прописима је уговорна обавеза свих концесионара. Већина концесионара извршава ову уговорну обавезу кад је у питању осигурање радника. Полисе осигурања су важеће и концесионари их продужавају закључујући нове прије истека претходних. Обавеза осигурања објеката и постројења се у доста мањем обиму извршава. Према изјави концесионара проблем представљају високе премије осигурања које су значајан трошак, нарочито за мања концесиона предузећа, као и старија опрема коју осигуравајуће куће избегавају да осигуравају. Потребно је у будућем периоду наставити пратити ову проблематику с обзиром на њену важност, јер неиспуњавање исте у случају хаварије, пожара или неких других непредвиђених околности може довести до угрожавања реализације концесионог пројекта.

- Концесионим пројектима одређени су износи планираних инвестирања претходно дефинисани студијом економске оправданости, а која је саставни дио понуде концесионара у поступку додјеле концесије. Провјером рада концесионара континуирано се прате инвестирања и добијени подаци се упоређују са дефинисаним студијом економске оправданости и уговором о концесији. Значајан број концесионара је испунио уговорну обавезу, или су инвестирали у већем обиму од планираног. Одређени број концесионара није извршио ову обавезу у уговореном обиму, или у складу са дефинисаном динамиком. Обично код ових концесија постоји проблем реализације уговора о концесији и налазе се у некој од фаза тражења стратешког партнера.
- Континуираним провјерама постигнуто је да су концесионари ажурнији у обрачунавању и плаћању концесионе накнаде, у роковима одређеним уговорима о концесији. Концесиона накнада је дефинисана у проценту на приход остварен обављањем концесионе дјелатности или по јединици мјере. Последњим Правилником о концесионим накнадама и гаранцијама у области електроенергетике, енергената, рударства и геологије („Службени гласник Републике Српске“, број:79/18) одређена је концесиона накнада на начин да је за металичне минералне сировине, угљоводонике, природне гасове, радиоактивне минералне сировине, архитектонско-грађевински камен и геотермалне ресурсе у проценту од 3,6% до 5%, а за остале минералне сировине у износу од 0,3-3 КМ по јединици мјере. Код одређеног броја уговора извршена је измјена која се односи на начин обрачуна концесионе накнаде са процента на приход остварен обављањем концесионе дјелатности на јединицу мјере у складу са горе наведеним правилником. Добијени подаци се размјењују са Пореском управом Републике Српске, у циљу што бољег праћења ове проблематике.
- Уговорима је дефинисана обавеза инсталирања мјерне опреме за мјерење маса које се отпремају ван граница експлоатационог поља, било да се минерална сировина користи за продају трећим лицима или за властите потребе. Постоји и уговорна обавеза вршења годишње контроле стања откопаних маса од стране верификоване стручне установе коју овлашћује концедент и која треба да изврши мјерења. Концесионари имају и обавезу вођења књиге резерви, тј. геодетско снимање и контролни обрачун откопаних маса насталих извођењем радова на експлоатацији минералне сировине. Уочено је да и даље постоји одређени број концесионара који не посједује мјерну опрему за мјерење маса. То су углавном концесионари који врше експлоатацију у мањем обиму, тј. изводе радове на мањим лежиштима и уградња мјерне опреме представља значајан трошак и терет за њихово пословање (изјаве концесионара).
- Комисија је прикупљала податке о производњи, отпреми и залихама минералне сировине и упоређивала их са подацима из протеклих година, као и оним предвиђеним студијама економске оправданости. Уочава се да одређени број концесионара ради са смањеним обимом производње у односу на планирани, а као разлог таквог стања наводе проблем нелојалне конкуренције,

нарочито код вађења материјала из водотокова, нелегалну експлоатацију, смањену потражњу на тржишту и друго. Остала концесиона предузећа су проводила имала ниво производње на приближно истом нивоу као у претходној пословној години или са повећањем исте. Ову проблематику у наредном периоду треба наставити пратити како би се имао што бољи увид у овај сегмент рада концесионих предузећа.

- Комисија је на основу доступне документације добијене од стране концесионара уочила да највећи број концесионара посједује лиценце за обављање послова у области рударства издате од стране надлежног министарства или их посједују подизвођачи са којима су закључени уговори о извођењу радова на експлоатацији.
- Рекултивација је била предмет интересовања и у овој извјештајној години. Простор на којем се вршила експлоатација потребно је након завршетка исте довести у стање предвиђено пројектом рекултивације, а уколико услови на лежишту дозвољавају могуће је извршити рекултивацију на дијелу лежишта, у складу са пројектом рекултивације. Обиласком лежишта на којима су се изводили или се изводе радови на експлоатацији углавном нису уочени значајнији радови на рекултивацији простора. Код највећег броја концесионара нису још увјек створене могућности за извођење ових радова, и планира се да исте изведу чим буду то дозвољавали услови. Експлоатација минералних сировина доводи до трајне девастације земљишта што може имати озбиљне посљедица по животну средину, те је веома битно пратити ову проблематику.
- Многи концесионари су схватили озбиљност провођења мјера заштите животне средине, здравља људи и материјалних добар и настављено је континуирано провођење мјера у складу са законском регулативом. Каменоломи са већим обимом производње имају инсталирана постројења за отпрашивање која су у функцији и која својим радом спречавају негативан утицај прераде минералне сировине на животну средину и здравље људи. Највећи број концесионара врши континуиран мониторинг утицаја експлоатације минералних сировина на животну средину и здравље људи, те у складу са налазима мониторинга предузима мјере заштите. Радом инспекцијских и других органа потребно је наставити са сталним активностима на терену како би се мјере заштите проводиле у континуитету на одговарајућем нивоу.
- Континуираним праћењем и анализом прикупљених података о броју и квалификационој структури запослених радника у концесионим предузећима дошло се до закључка да је број радника на приближно истом нивоу у односу на прошлу календарску годину. Повећањем производње током љетњих мјесеци због повољних временских услова расла је потражња за радницима и њихов број се у том мјесецима повећавао. И даље постоји проблем код концесионара гдје су пословне активности ниског интензитета или се готово не проводе па је број запослених минималан и то стање траје. Мишљења смо да је рад ових концесионара потребно пажљиво анализирати и видјети на који начин могу да се реализују ови уговори.

- Комисија у континуитету анализира цијене производа (фракција) које се продају трећим лицима или се користе за властите потребе. Код одређеног броја уговора то представља и основ за обрачун концесионе накнаде, те је праћење овог сегмента важно како би се видјело по којим цјенама се фракције отпремају крајњим корисницима, тј. шта је основ за обрачун концесионе накнаде. Вршено је упоређивање важећих цјеновника са цјеновницима из претходног периода, износи одобрених рабата купцима и друго. Добијени подаци су анализирани са циљем уочавања евентуалних неправилности.

3.6.4. ПРЕГЛЕД АКТУЕЛНИХ ПРОБЛЕМА КОЈИ СУ ПРИСУТНИ КОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ

Концесије у области минералних ресурса у протеклом периоду концесионарства код нас су у сваком случају позитивно утицале на привредни развој Републике Српске. Подигнут је ниво инвестиционих активности, повећано је прикупљања пореских и осталих прихода, запослена је нова радна снага, остварује се приход од концесионе накнаде и друго. У наредном периоду потребно је обезбједити даљњи наставак развоја и стабилност у раду концесионих предузећа, указивати им на уочене недостатке у њиховом пословању и пружити подршку за њихово отклањање и друго. Комисија је у досадашњем периоду кроз своје извјештаје увијек истицала уочене проблеме и предлагала рјешења са циљем отклањања истих, а све са циљем побољшања стања у овој области концесионарства.

У овом извјештајном периоду осврнућемо се на неке актуелне проблеме, уочене током праћења рада концесионара, а који се односе на следеће:

- Може се констатовати на основу анализе података до којих је Комисија дошла у 2023. години да постоји слаб напредак у реализацији уговора из области коришћења вода. Мишљења смо да би у наредном периоду обавезно требало извршити контролу свих уговора који се не реализују у уговореним оквирима, или се биљежи застој неке од фаза реализације, а све у циљу прецизирања мјера које би требале да доведу до отклањања уочених проблема и покретања реализације концесионих активности. То би створило другачији приступ овој проблематици од досадашњег, што би у наредном периоду требало да доведе до тога да се створе повољнији услови за покретање ових концесија. Један број концесионара експлоатацију и флаширање воде врши повремено у веома малом обиму, а уочено је да постоје и привредна друштва која дужи временски период не проводе никакве активности на реализацији закључених уговора, иако су на почетку концесионог периода извршила дјелимична или потпуна инвестирања у објекте и опрему и једини излаз за рјешавање проблема у којем се налазе виде у тражењу стратешког партнера или уступању уговора о концесији новом концесионару. Разлог за такво стања концесионари најчешће виде у нелојалној конкуренцији, недостатку обртних средстава, увозу великих количина воде из земаља окружења, слабој путној инфраструктури до објеката пунионице, отежаном извоз ван граница земље и друго.

- Комисија је у више наврата кроз своје извјештаје износила да је у поједином регијама уочена додјела већег броја уговора о концесији за исту врсту минералне сировине. Првенствено се то односи на уговоре закључене за експлоатацију техничког – грађевинског камена. Такође, уочено је да су заинтересована лица и даље подносила нове захтјеве за додјелу концесија за ову врсту минералне сировине, иако је видљиво да на тим подручјима постоје инсталирана постројења за експлоатацију и прераду, а која се не користе у пуном капацитету, због немогућности пласмана толиких количина ове минералне сировине на тржишту. Мишљења смо да ће се на овај начин у будућем периоду створити проблем код реализације до сада додјељених концесија у смислу предимензионисаности капацитета за експлоатацију и прераду у односу на потребе тржишта. Како би се осигурала успјешна реализација постојећих уговора сматрамо да је у наредном периоду потребно обратити посебну пажњу код нових иницијатива за додјелу концесија и евентуалног заустављања процедура гдје се уочи овај проблем.
- Вађење материјала из водотока (шљунак, пијесак, камен) према Програму уређења водотока дефинисано је као предмет концесије у Закону о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13, 16/18,70/20 и 111/21). Законом о водама (Службени гласник Републике Српске“, бр. 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17) дислокација и вађење материјала у коритима и водном земљишту, дозвољена је у обиму и на начин којим се уређује корито и водно земљиште, или ако служи спровођењу мјера заштите, на основу издатих водоправних аката. Може се видјети да се експлоатација материјала из водотокова, као и из водног земљишта врло често одвија на начин да се не уређује корито и водно земљиште, већ се врши његова трајна деградација. Поставља се такође, питање да ли је вађење материјала на основу водних сагласности у сврху чишћења корита и коришћење водног земљишта у складу са издатим сагласностима или често представља неки вид покриће за нелегалну експлоатацију. Треба истаћи да је у земљама окружења ова проблематика рјешена путем концесија тако да имамо неколико стотина додјељених концесија из ове области, док код нас још увијек нема закључених уговора, нити поднешених захтјева за додјелу концесије, иако се овај ресурс интензивно експлоатише. Концесиона предузећа која имају закључене уговоре за експлоатацију техничког - грађевинског камена истичу да овај вид експлоатације који је најчешће нелегалан представља озбиљан проблем за њихово пословање, због нелегалне конкуренције. Комисија је мишљења да се природна богатства и јавна добра не би требала давати на коришћење безведеног поступка додјеле концесије у складу са Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13, 16/18,70/20 и 111/21), као и да се ова појава треба санкционисати повећаним ангажманом инспекцијских органа.
- Уочено је и у овој пословној години да постоји одређени број концесионих предузећа која нису предузимала значајне кораке у реализацији уговора о концесији. На основу расположивих података добијених од стране концесионара евидентирано је да поједина концесиона предузећа имају запослен минималан број радника.

Код неких такво стање траје дуже вријеме, те се поставља питање да ли је уопште могућа реализација ових уговора и да ли за то постоји озбиљна намјере. У 2023. години један од таквих уговора је раскинут. Мишљења смо да од стране надлежних органа треба предузети одређене активности, првенствено путем инспекцијског надзора, како би добили одговор на питање да ли ови уговори могу да се реализују или је неопходно преиспитивање уговорног односа и раскидање истих. Овим би се такође, онемогућило да они концесионари који имају лоше намјере дођу у ситуацију да пренесу концесионо права супротно законској регулативи.

- У досадашњем концесионарству у Републици Српској концесиона накнада је првобитно била, код већине уговора о концесији уговорена у проценту на укупан приход остварен обављањем концесионе дјелатности. Током година уочено је да постоји могућност приказивања умањеног прихода од стране концесионара, што за собом повлачи умањење обрачунате концесионе накнаде. Највише је та проблематика била изражена код концесионих предузећа која су експлоатисану минералну сировну користила за властите потребе у области грађевинарства. Доношењем новог Правилника о концесионим накнадама и гаранцијама 2018. године висина концесионе накнаде је за те врсте минералне сировине одређена по јединици мјере, што је добро урађено, јер укупан приход није директно утицао на обрачун концесионе накнаде, већ количина експлоатисане и отпремљене минералне сировине. Како је у последњих неколико година дошло до повећања потрошачких цијена, Комисија је мишљења да би озбиљно требало размислити о измјени Правилника и повећању основице за обрачун концесионе накнаде. На примјер, дефинисане концесионе накнаде за све врсте минералних сировина по важећем Правилнику требало би периодично усклађивати на начин да се узме у обзир досадашње и будуће кретање потрошачких цијена, тј. требао би се одредити индекс на основу којег би се усклађивао износ концесионе накнаде. На овај начин износ од наплаћене концесионе накнаде би се довео у реалне оквире. Наравно овој проблематици треба приступити врло пажљиво имајући у обзир до сада уговорено.
- На основу изјава концесионара датих на терену може се извести закључак да и даље постоји проблем експлоатације минералних сировина без закључених концесионих уговора. То се најчешће односи на експлоатацију техничког-грађевинског камена, архитектонског-грађевинског камена, шљунка и пијеска из водотокова или водног земљишта, кварцног пијеска, глине и другог. Ово отежава пословање концесионих предузећа због нелојалне конкуренције. Комисија је мишљења да је у наредном периоду потребно појачати рад инспекцијских органа на терену како би се ови наводи провјерили и уколико се утврди постојање наведеног предузму адекватне законске мјере. Треба напоменути да се под експлоатацијом утврђених законских оквира такође, сматра извођење радова на експлоатацији од стране концесионара који су закључили уговоре о концесији, а нису обезбједили потребну техничку документацију, као и дозволе за рад у оквиру закона. И ова проблематика захтјева појачан рад инспекцијских органа на терену.

- Према извјештајима и на основу разговора са Концесионарима намећу се проблеми који отежавају реализацију самих концесија, а односе се на мало тржиште Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, чиме је ограничен пласман, затим већ указани проблем нелојалне конкуренције, експлоатације без закључених концесионих уговора и недостатак већих грађевинских радова који би довели до повећања производње код концесионих предузећа нарочито у области грађевинарства. Поред поменутог, битно је истаћи проблем старе опреме којом се изводе радови на експлоатацији и преради минералне сировине, недостатак обртних средстава, проблем отежаног извоза на страна тржишта кад је у питању вода за пиће и флаширање и друго.

3.6.5. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА

У Прилогу број 4. Извјештаја о раду Комисије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса у 2023. години.

3.6.6. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА - ВОДА ЗА ПИЋЕ И ФЛАШИРАЊЕ

У Прилогу број 5. Извјештаја о раду Комисије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса - вода за пиће и флаширање у 2023. години.

3.6.7. ЗАКЉУЧЦИ

1. У извјештајној 2023. години у области вода за пиће и флаширање није дошло до позитивних помака код већег броја додјељених концесија, тј. стање је практично остало непромјењено у односу на предходни период. На основу увида у достављену документацију и извјештаје, као и извршене провјере рада концесионара може се констатовати да се већи дио уговора не реализује. Мишљења смо да је неопходно од стране надлежних институција предузети одређене активности као би се овај негативан тренд зауставио. Један број концесионара који је у одређеним периодима реализације концесије био у комерцијалном раду и организовао производњу, зауставио је експлоатацију и флаширање воде и у протеклих неколико година концесија се не реализује. Такође, код једног броја концесионара нема значајнијих помака ка почетку комерцијалног рада и то траје дужи временски период.

На основу увида у ову проблематику и добијених информација Комисија је мишљења да је такво стање прије свега посљедица нелојалне конкуренције из окружења (увоз великих количина воде), недостатак обртних средстава, предимензионисаност пунионица у односу на могућност пласмана на тржишту, отежан извоз за ову врсту производа ван граница земље и друго. Треба истаћи да је у последњих неколико година закључен одређен број нових уговора за експлоатацију и флаширање воде, а који су у некој од фаза реализације или су у застоју па је веома значајно испратити те активности и пружити подршку како би концесионари отпочели са комерцијалним радом. Сматрамо да је у што краћем року потребно поново извршити провјеру и надзор рада концесионих предузећа на терену, од стране свих релевантних институција и на основу утврђених чињеница прецизирати мјере у циљу отклањања застоја ових уговора. У случају да се утврди да не постоји реалан основ за реализацију неких концесионих пројеката потребно је те уговоре раскинути.

2. У досадашњем раду Комисија је у више наврата кроз своје извјештаје износила могући проблем који се може јавити у поједином регијама, а гдје је уочена додјела већег броја уговора о концесији за исту врсту минералне сировине, првенствено се мисли на разне врсте техничког – грађевинског камена. Уочено је да су у протеклом периоду заинтересована лица подносила нове захтјеве за додјелу концесија за ову врсту минералне сировине, иако је видљиво да на тим подручјима постоје инсталисана постројења која се не користе у пуном капацитету, због немогућности пласмана минералне сировине у том обиму на тржишту. У будућем периоду постоји опасност код реализације до сада додјељених концесија у смислу предимензионисаности укупних капацитета за експлоатацију и прераду у односу на потребе тржишта. Како би се омогућила успјешна реализација до сада додјељених концесија мишљења смо да је у наредном периоду потребно обратити посебну пажњу код нових иницијатива за додјелу концесија и евентуалног заустављања процедура гдје би могао да се појави овај проблем.
3. Веома битна и увијек актуелна проблематика је рекултивација деградираног земљишта насталог извођењем радова на експлоатацији минералних сировина и довођење тог простора према одобреним пројектима рекултивације коначној намјени. Ова проблематика има велики значај са аспекта очувања животне средине, јер је познато да експлоатација минералних сировина доводи до трајне деградације простора и уколико се не проведе остају трајне посљедице на животну средину. Уочено је да не неким лежиштима гдје то услови дозвољавају се не врше активности на задовољавајући начин. Сматрамо да би у наредном периоду инспекцијски органи требали у вези ове проблематике предузети одговарајуће мјере са циљем праћења и извршавања ове уговорне обавезе. Такође, мишљења смо да је управо сада вријеме да се ова проблематика актуелизује како у наредним годинама не би закаснили кад неки од закључених уговора почну да истичу.

Напомињемо, да је гаранција за извршење рекултивације након завршетка експлоатације дефинисана обезбјеђењем банкарске гаранције дванаест мјесеци прије истека периода на који је додјељена концесија у износу 3% троструког износа просјечног годишњег укупног прихода, оствареног обављањем концесионе дјелатности у посљедњих 10 (десет) година концесионог периода.

Потребно је истаћи и проблематику везану за провођења мјера заштите животне средине, здравља људи и материјалних добар и њихово континуирано провођење у складу са законском регулативом. Главну улогу у овоме треба да имају инспекцијски и других органа те је потребно даље наставити са сталним активностима на терену како би се мјере заштите проводиле на одговарајућем нивоу и санкционисале евентуално утврђене неправилности.

4. Концесиона накнада је највећим дијелом првобитно била уговорана код већине закључених уговора о концесији у проценту на укупан приход остварен обављањем концесионе дјелатности. Почетком реализације уговора уочено је да постоји могућност приказивања умањеног прихода од стране концесионара, што за собом повлачи умањење обрачунате концесионе накнаде. Ова проблематика највише је била изражена код концесионара који су експлоатисану минералну сировну користила за властите потребе у области грађевинарства. Након доношења новог Правилника о концесионим накнадама и гаранцијама током 2018. године концесиона накнада је за ове врсте минералне сировине одређена по јединици мјере, што сматрамо да је добро урађено, јер по томе укупан приход није директно утицао на обрачун концесионе накнаде, већ количина експлоатисане и отпремљене минералне сировине. Пошто је у последњих неколико година дошло до раста готово свих потрошачких цијена, Комисија је мишљења да би озбиљно требало размислити о измјени постојећег Правилника и повећању основице за обрачун концесионе накнаде. На примјер, утврђене износе концесионе накнаде по важећем Правилнику за све врсте минералне сировине требало би периодично усклађивати на начин да се узме у обзир досадашње и будуће кретање потрошачких цијена, тј. требао би се одредити индекс на основу којег би се усклађивао износ концесионе накнаде. На овај начин износ од наплаћене концесионе накнаде довео би се у реалне оквире. Наравно овој проблематици треба приступити врло пажљиво имајући у обзир до сада уговорено. Такође, код закључења нових уговора требало би одмах уговарати варијабилну концесиону накнаду која би се периодично усклађивала.

3.7. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ ТРГОВИНЕ И ТУРИЗМА

У области трговине и туризма, закључно са 31.12.2023. године, активно је 7 (седам) концесионих уговора.

Министарство трговине и туризма током извјештајне године упутило је 1 (један) захтјев који се односе на рјешавање предмета из области трговине и туризма. У склопу редовних активности Комисије за концесије вршена је провјера реализације важећих уговора о концесији.

У табели 22. дат је преглед рјешења Комисије у 2023. години из области трговине и туризма.

Табела 22

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ТРГОВИНЕ И ТУРИЗМА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„ЗТЦ БАЊА ВРУЋИЦА“ а.д. Теслић	Коришћење земљишта ради изградње туристичке инфра и супраструктуре на подручју општине Теслић	Дата сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	15.12.2023.

Укупно је донесено 1 (једно) рјешење о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области трговине и туризма.

3.7.1. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ТРГОВИНЕ И ТУРИЗМА

У Прилогу број 6. Извјештаја о раду Комисије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма у 2023. години.

3.8. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА И ВЕЗА

3.8.1. РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ

У току 2023. године, Министарство саобраћаја и веза упутило је 1 (један) захтјев који се односио на рјешавање предмета из области изградње аутопута Бања Лука – Приједор-Нови Град (прва фаза Бања Лука - Приједор).

Током 2023. године, из области саобраћаја, Комисија је донијела и упутила Министарству саобраћаја и веза:

- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на Други Уговор о измјенама и допунама Уговора о концесији за аутопут Бања Лука – Приједор - Нови Град (прва фаза Бања Лука - Приједор).

У табели 23. дат је преглед рјешења и закључака Комисије у 2023. години из области изградње и коришћења аутопута и одморишта.

Табела 23

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ АУТОПУТА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	"SDHS-CSI ВН" д.о.о. Бања Лука	Уговор о концесији за аутопут Бања Лука – Приједор - Нови Град (прва фаза Бања Лука - Приједор)	Дата сагласност на други уговор о измјенама и допунама уговора о концесији (Анекс Б)	27.10.2023.

Укупно је донесено 1 (једно) Рјешење о давању сагласности на приједлог измјена и допуна уговора о концесији из области саобраћаја и веза.

3.8.2. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА И ВЕЗА

У Прилогу, број 7. Извјештаја о раду Комисије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћаја и веза у 2023. години.

3.9. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНИХ ДОБАРА

3.9.1. РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ

У току 2023. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде упутило је 8 (осам) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара у Републици Српској.

У току 2023. године из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара, Комисија је донијела и упутила Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде:

- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на студију економске оправданости;
- 2 (два) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање;
- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на промјену власничке структуре концесионара;
- 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији и
- 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Комисији је доставило 2 (два) закључена уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2023. години.

У табелама 24, 25, 26, 27, 28 и 29 дат је преглед закључених уговора, сагласности и рјешења Комисије у 2023. години из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра:

Табела 24

ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења
1.	„MLADEGS-PAK" д.о.о. Прњавор	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања повртарско-ратарске производње на подручју општине Прњавор	Доњи Штрпци, Прњавор	24.01.2023.
2.	„ТЕХНИЧКИ РЕМОНТ" а.д. Братунац	Концесија за планирани одстрел дивљачи уз обављање ловне дјелатности у привредном ловишту „Клековача"	Источни Дрвар и Рибник	13.11.2023.

Укупно су закључена 2 (два) уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

Табела 25

ПРЕГЛЕД РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости за коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске, на подручју општине Берковићи „МИВАС МИЛК" д.о.о. Берковићи	Дата претходна сагласност на студију	Берковићи	26.09.2023

Укупно је донесено 1 (једно) рјешење о давању сагласности на студију економске оправданости из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

Табела 26

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ДОКУМЕНТАЦИЈУ ЗА ЈАВНО НАДМЕТАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за планирани одстрел дивљачи уз обављање ловне дјелатности у привредном ловишту „Клековача“	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Источни Дрвар и Рибник	31.05.2023.
2.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за коришћење јавног водног добра у сврху управљања обновљивим енергетским ресурсима на подручју града Бијељина, у водном подручју Саве и Дрине, град Бијељина	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Град Бијељина	30.11.2023.

Укупно су донесена 2 (два) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2023. години.

Табела 27

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„ТЦ ЗОНА“ д.о.о Соколац	Дата сагласност на промјену 100% власничких права у концесионом предузећу	Соколац	11.10.2023.

Укупно је донесено 1 (једно) рјешење о давању сагласности на промјену власничке структуре из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2023. години.

Табела 28

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ УГОВОРА О
КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА У 2023.
ГОДИНИ**

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Пољопривредни факултет Универзитета Источно Коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске за креирање самоодрживог огледног центра за потребе извођења практичне наставе за студенте	Дата сагласност на приједлог уговора	Соколац	30.11.2023.
2.	„ТЕХНИЧКИ РЕМОНТ“ а.д. Братунац Коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске за планирани одстрел дувлачи уз обављање ловне дјелатности у привредном ловишту „Клековача“	Дата сагласност на приједлог уговора	Источни Дрвар и Рибник	11.10.2023.

Укупно су донесена 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2023. години.

Табела 29

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА
УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ
ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2023. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешања
1.	„МИВАС-МИЛК“ д.о.о Берковићи	Коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске, на подручју општине Берковић, ради остваривања права обављања биљне и сточарске производње	Дата сагласност на приједлог Анекса 3. Уговора	30.11.2023.
2.	„М GROUP“ д.о.о. Бијељина	Коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске, на подручју града Бијељина, ради остваривања права обављања ратарско- сточарске производње	Дата сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	31.01.2023.

Укупно су донесена 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

3.9.2. ПРОВЈЕРА РАДА КОНЦЕСИОНАРА

Комисија је, на основу члана 58. Закона о концесијама, обављала провјеру рада концесионара, у складу са закљученим уговорима о концесији, чији је предмет концесије пољопривредно земљиште, које је додјељено ради обављања ратарства, сточарства, воћарства и другог, као и јавног водног добра. Провјера је вршена обиласком концесионара, разговорима са овлашћеним представницима и увидом у релевантну документацију, те сачињавањем записника о свакој појединачно извршеној провјери. У извјештајном периоду, представници Комисије су, осим вршења провјере рада концесионара, прикупљали извјештаје о реализацији концесионог пројекта достављене од стране концесионара, анализирали их у циљу што бољег сагледавања степена и динамике реализације концесионих уговора. Одређени број концесионара је одговорио на захтјев Комисије, док одређени број није доставио тражене податке, а који се првенствено односе на активност код реализације концесионих уговора и плаћање концесионе накнаде.

Комисија, у контролисаним привредним друштвима у 2023. години, није констатовала нити један случај издавања земљишта у закуп трећим лицима. Контролисани носиоци концесионих уговора су такође навели да поштују мјере заштите на раду и проводе све мјере у циљу заштите животне средине. Такође, је уочено да се извјестан број концесионара из области коришћења пољопривредног земљишта сучава са константним проблемима, као што су:

- дио парцела пољопривредног земљишта води се у Јавним регистрима Републике Хрватске, концесионари их користе, али не могу за исте остварити подстицајна средства (случај концесионара из Козарске Дубице);
- неусаглашеност парцела у јавним регистрима са фактичким стањем на терену (у обухвату концесионих површина често се налазе шуме, изграђени објекти и друго);
- Одређени број концесионара није у могућности да сваке године осигурава усјеве од редовних врста ризика за ту област због високих цијена полиса од стране осигуравајућих кућа;
- У појединим случајевима, гдје се пољопривредно земљиште користи за обављење воћарске производње, констатовани су случајеви оболијевања стабала, те немогућност реализације концесионих уговора из објективних разлога;
- Административне баријере, које су довеле до ситуација у којима концесионар, иако је поднио захтјев за продужење концесионог уговора у складу са Законом, те провео одговарајућу процедуру, није успио остварити право на продужење концесионог периода и закључити Анекс уговора;

- Одређени број носиоца концесионих уговора није успио уписати уговор о концесији у јавне евиденције, јер их је локални ниво Управе за имовинско-правне послове на којој се обавља концесиона дјелатност, обавијестио да исто није у њиховој надлежности, иако је исто одређено и дефинисано уговорима о концесији.

Концесиона накнада из области пољопривредног земљишта и јавног водног добра дефинисана је Законом о концесијама и важећим Правилником о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине банкарске гаранције за коришћење пољопривредног земљишта и јавног водног добра („Службени гласник Републике Српске број 101/14). Концесиона накнада представља новчани еквивалент за коришћење концесионог добра и обавезан је елемент уговора о концесији. Законом о концесијама, дефинисано је да је сваки концесиони уговор, који не садржи одредбу о плаћању концесионе накнаде, ништаван. Концесиона накнада из ове области се састоји од једнократне концесионе накнаде за уступљено право, која се плаћа приликом закључења уговора, али и концесионе накнаде за коришћење предмета концесије. Приликом дефинисања ових накнада, ресорно министарство користи одређене показатеље и то:

- Површина пољопривредног земљишта (ха);
- Локалитет пољопривредног земљишта (јединица локалне самоуправе);
- Врста пољопривредне производње и
- Дужина концесионог периода.

Према добијеним информацијама, Комисија констатује да концесионари достављају извјештаје о реализацији концесионих уговора ресорном министарству, али да би требали по захтјеву Комисије доставити годишњи извјештај о реализацији концесионог посла за тражени извјештајни период.

3.9.3. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

У Прилогу број 8. Извјештаја Комисије, сачињен је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2023. години.

3.9.4. ПРЕГЛЕД ИСТЕКЛИХ И РАСКИНУТИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

У Прилогу број 9. Извјештаја дат је преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2023. години.

3.9.5. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ЈАВНОГ ВОДНОГ ДОБРА

У Прилогу број 10. Извјештаја дат је преглед концесионих уговора за коришћење јавног водног добра у 2023. години.

3.9.6. ЗАКЉУЧЦИ

1. У извјештајном периоду и даље је присутан проблем неажурности података у јавним евиденцијама (земљишним књигама и катастру непокретности), што отежава Влади Републике Српске да адекватно располаже истим, путем додјеле концесија, чиме су проузроковани судски спорови у којима постоји могућност штете по буџет Републике Српске;

Уговорне стране морају водити рачуна да предмет концесије буде подобан за коришћење, тачније, да на истом не постоје имовинско-правни односи за које се претпоставља да неће моћи бити ријешени те да је исто погодно за пољопривредну производњу;

Око активности, наведених у поглављу 3.9.2., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде би требало активније сарађивати са Републичком управом за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске, као и Републичким јавним правобранилаштвом, а све у циљу успоставе јединствене евиденције о непокретностима и убрзаном рјешавању имовинско-правних спорова;

Комисија је мишљења да се концесије на пољопривредном земљишту, убудуће могу додјеливати само на непокретностима за које су подаци у јавним евиденцијама ажурни и поуздани, а имовинскоправни односи ријешени, а о чему је и Влада Републике Српске раније донијела Закључак;

2. Начин обрачуна и критеријуми за одређивање висине концесионе накнаде за коришћење пољопривредног земљишта, врши се у складу са Законом о концесијама и Правилником о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине банкарске гаранције за коришћење пољопривредног земљишта и јавног водног добра („Службени гласник Републике Српске“, број: 101/14), те је у складу са наведеним различит начин обрачуна концесионе накнаде за кориснике пољопривредног ресурса. По споменутом, један број концесионара плаћа концесиону накнаду по годишњем приходу оствареном коришћењем предмета концесије, док одређен број по јединици мјере, тј. по хектару. Исто тако, за један број концесионара постоји обавеза обрачуна и плаћања на кварталном нивоу, док други дио обавезу регулише на годишњем нивоу.

Истицањем уговора о концесији који су раније закључени и потписивањем нових у складу са наведеним Правилником, концесионе накнаде је потребно ажурирати у складу са важећим законским прописима из ове области;

3. Комисија је констатовала да је претходном периоду, велики број концесионара био погођен негативним ефектима високих цијена услед нестабилности на тржишту репроматеријала;
4. Комисија је мишљења да је систем праћења наплате путем софтвера Пореске управе Републике Српске, али и блокаде у случају неизмирења пристиглих обавеза у многоме допринио ажурности плаћања концесионе накнаде од стране концесионара.

3.10. АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА

У области спорта, закључно са 31.12.2023. године, активан је 1 (један) концесиони уговор.

У току извјештајне године, Министарство породице, омладине и спорта упутило је 1 (један) захтјев, који се односио на рјешавање предмета из области спорта у Републици Српској.

У табелама 30 и 31 дат је преглед закључених уговора, сагласности и рјешења Комисије у 2023. години из области спорта.

Табела 30

ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења
1.	„ЈАЋИМОВИЋ“ д.о.о. Бања Лука	Коришћење стрелишта Раковачке баре на подручју града Бања Лука, насеље Дракулић	Раковачке баре, Бања Лука	15.05.2023.

Министарство породице, омладине и спорта током извјештајне године доставило је 1 (један) закључен Уговор о концесији.

Табела 31

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА У 2023. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Коришћење стрелишта Раковачке баре на подручју града Бања Лука, насеље Дракулић	Дата сагласност на приједлог уговора	Град Бања Лука	18.04.2023.

Комисија је донијела и упутила Министарству породице, омладине и спорта 1 (једно) рјешење о давању сагласности на приједлог уговора о концесији.

3.10.1. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА

У Прилогу број 11. Извјештаја о раду Комисије за 2023. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области спорта у 2023. години.

4. КОНЦЕСИОНА НАКНАДА

Концесиона накнада је накнада коју плаћа концесионар у складу са одредбама Закона о концесијама и уговором о концесији. Концесиона накнада је у складу са чланом 29. Закона о концесијама, обавезан елеменат уговора.

Концесиона накнада је новчаног карактера и састоји се од:

- концесионе накнаде за уступљено право, која се плаћа једнократно по закључењу уговора о концесији,
- концесионе накнаде за коришћење предмета концесије.

Концесиона накнада се, зависно од предмета концесије, изражава процентуално у односу на годишњи приход остварен обављањем концесионе дјелатности или по јединици мјере.

Законом о концесијама, задужена су министарства за предметне концесије за израду Правилника о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине гаранција, као и о начину расподеле концесионе накнаде за коришћење, уколико се концесиона дјелатност обавља на територији више јединица локалне самоуправе.

Појединачним правилницима дефинисане су концесионе накнаде и гаранције у области:

- електроенергетике, енергената, рударства, геологије,
- трговине, туризма и угоститељства,
- саобраћаја и веза,
- пољопривреде, шумарства и водопривреде,
- комуналних дјелатности, управљања отпадом и обављањем дјелатности у заштићеним подручјима,
- спорта.

Наведеним правилницима су дефинисани, односно прописани критеријуми за одређивање висине концесионе накнаде за предмете концесија, висина концесионе накнаде, врсте и висина гаранција као и критеријуми за одређивање висине гаранција као средства обезбјеђења у поступку додјеле концесије и извршења уговорних обавеза.

Концесиона накнада за уступљено право приход је буџета Републике, односно буџета јединице локалне самоуправе, зависности од надлежности за додјелу концесије.

Концесиона накнада за коришћење предмета концесије, а коју додјељује Влада, дијели се између буџета Републике и буџета јединице локалне самоуправе на чијој се територији обавља концесиона дјелатност у сразмјери:

- 30:70 за развијене јединице локалне самоуправе,
- 30:70 за средње развијене јединице локалне самоуправе,
- 20:80 за неразвијене јединице локалне самоуправе и
- 10:90 за изразито неразвијене јединице локалне самоуправе.

Електроенергетски објекти, у складу са Законом о концесијама, обавезни су да обавјештавају локалне самоуправе о извршеној уплати концесионе накнаде за коришење у буџет Републике. Средства од концесионе накнаде, која се директно или индиректно дозначавају у буџете локалних заједница, могу се искључиво користити у складу са инструкцијама наведеним Законом о концесијама.

У складу са чланом 62. Закона о концесијама, контролу обрачуна и плаћања концесионе накнаде утврђене уговором о концесији врши Пореска управа Републике Српске, у складу са одредбама закона којима се уређује порески поступак. Такође, истим чланом је дефинисано да надлежни орган континуирано прати рад концесионара у погледу извршавања његових обавеза из уговора о концесији.

Истим Законом, одредбом члана 53., прописана је надлежност Комисије у смислу провјере цјелокупног рада концесионара, а у складу са закљученим уговором о концесији.

Пореска управа Републике Српске је Комисији доставила податке о уплатама концесионе накнаде за период 01.01-31.12.2023. године, а како је то предвиђено закљученим Протоколом о сарадњи у области размјене података број: 05.01/052-5024/19 од 04.06.2019. године. На основу прикупљених, обједињених, систематизованих и анализираних напријед добијених података, као и извјештајних података прибављених од Концесионара приликом извршених провјера рада, Комисија констатује, да је укупан износ концесионе накнаде, уплаћен у буџет Републике Српске у 2023. години, износио 65.054.225 КМ (шездесет пет милиона педесет четири хиљаде двије стотине двадесет пет конвертибилних марака).

Наведена уплата концесионе накнаде за период 01.01-31.12.2023 године, у односу на период 01.01.-31.12.2022. године је већа за износ од 14.376.443 КМ (четрнаест милиона три стотине седамдесет шест хиљада четири стотине четрдесет три конвертибилне мараке).

Према класификацији врсте прихода буџета Републике Српске, уплате концесионе накнаде се воде и књиже на следеће врсте прихода:

ВП 722492	Концесиона накнада за коришћење електроенергетских објеката (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе накнаде из области енергетике - термоелектране, хидроелектране, мале хидроелектране, соларне електране, вјетроелектране и др.);
ВП 721112	Приходи од давања права на експлоатацију природних ресурса (врста прихода на коју се књиже уплате по основу једнократне концесионе накнаде);

ВП 722424 Концесиона накнада за коришћење минералних сировина (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе накнаде по основу истраживања и експлоатације минералних ресурса);

ВП 722491 Концесиона накнада за коришћење природних и других добара од општег интереса (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе накнаде из области пољопривреде, спортског риболова, саобраћаја и веза и остале концесионе накнаде које нису наведене у другим приказаним и појашњеним врстама прихода) и

ВП 722468 Накнада за коришћење природних ресурса у сврху производње електричне енергије (врста прихода на коју се књижи уплата концесионе накнаде по основу производње електричне енергије од стране малих хидроелектрана у раду).

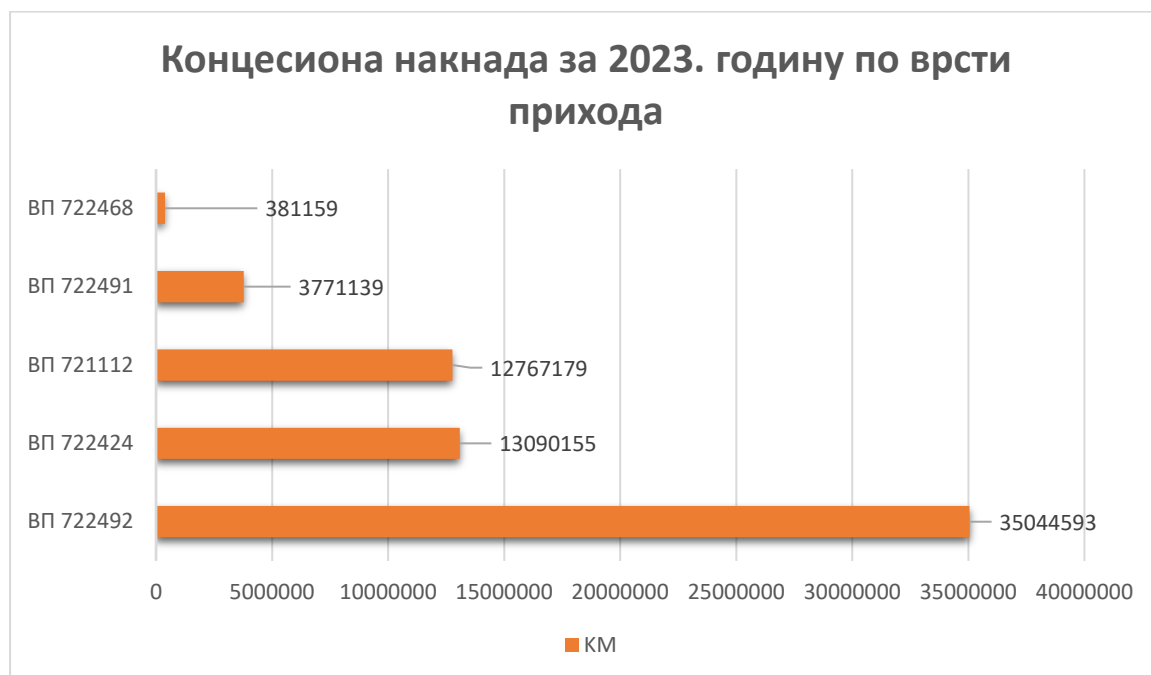
Уплата укупне концесионе накнаде по врсти прихода у Буџет Републике Српске за период 01.01.2023. - 31.12.2023. година приказан је у следећој табели:

Табела 32

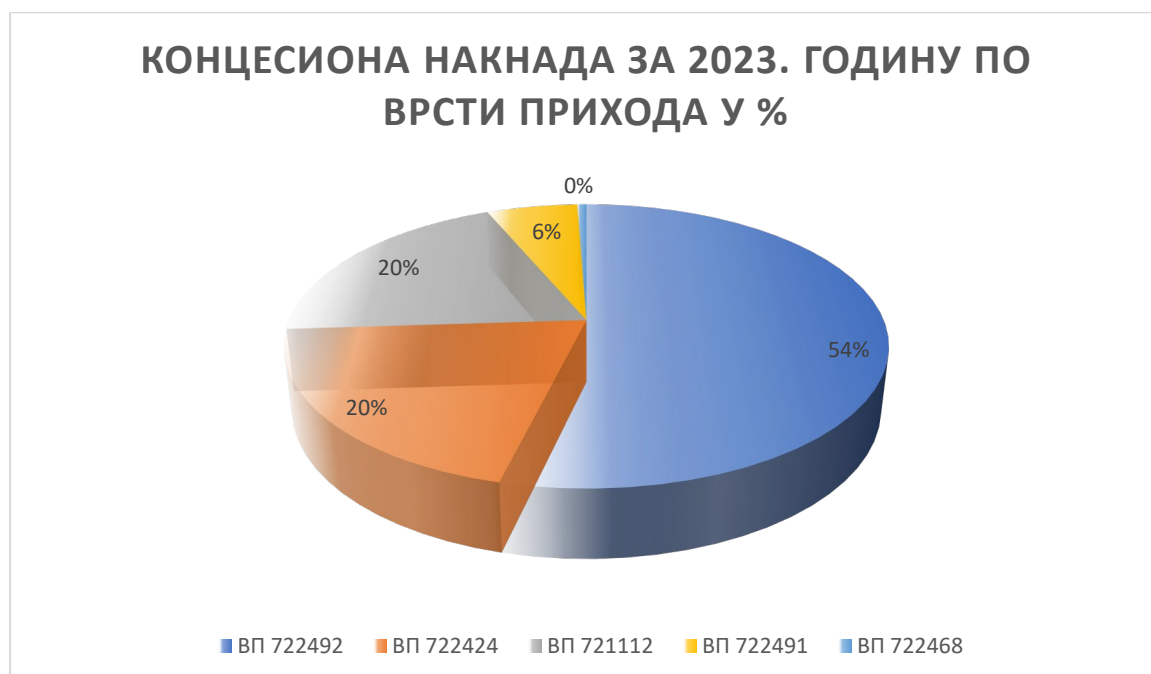
Врста прихода	Концесиона накнада		Повећање/смањење
	2022.	2023.	%
	01.01. - 31.12.	01.01. - 31.12.	
ВП 722492	27.386.907 КМ	35.044.593 КМ	27,96
ВП 722424	11.951.207 КМ	13.090.155 КМ	9,52
ВП 721112	5.851.253 КМ	12.767.179 КМ	118
ВП 722491	3.313.902 КМ	3.771.139 КМ	13,79
ВП 722468	2.174.513 КМ	381.159 КМ	-82,47
УКУПНО:	50.677.782 КМ	65.054.225 КМ	28,36

Удио појединачних уплата по врстама прихода тј. њихово учешће у укупном износу уплаћене концесионе накнаде за период 01.01.2023. - 31.12.2023. година приказан је и на Сликама 5 и 6.

Слика 5 - Наплаћена концесиона накнада за период 01.01.2022. - 31.12.2023. године по врстама прихода

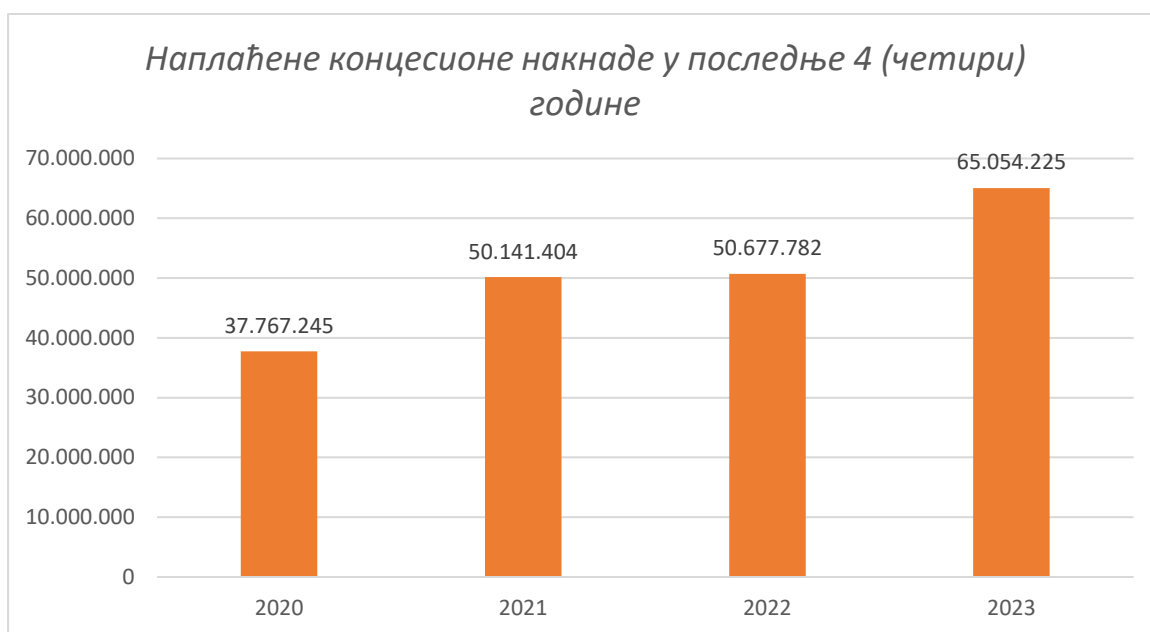

Слика 6 - Наплаћена концесиона накнада за период 01.01.2023. - 31.12.2023. године по врстама прихода у проценту

Упоредни графикон наплаћене концесионе накнаде у последње 4 (четири) године (у конвертибилним маркама) приказан је на Слици 7.

Слика 7 - наплаћене концесионе накнаде у последње 4 (четири) године

Из напријед добијених података, видљиво је, да је на скоро свим врстама прихода забиљежено значајно повећање уплате по основу концесионе накнаде у буџет Републике за период 01.01. - 31.12.2023. године.

Повећање уплата у односу на исти период прошле године, евидентиран је на врстама прихода 722424, 722491, 722492 и 721112, односно у областима електроенергетике, минералних ресурса, пољопривреде и уплате по основу једнократних концесионих накнада (збирно). Смањење уплата, у односу на исти период прошле године, евидентирано је на врсти прихода 722468.

Образложење

- Повећање на врсти прихода 722424 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење минералних ресурса, евидентирано је у износу од 1.138.948 КМ. Разлог томе су: закључених тринаест нових уговора из ове области, а самим тим и повећан износ уплате једнократне концесионе накнаде по овом основу, већи број провјера рада концесионара на концесионим локалитетима од стране представника Комисије, додатно уређење ове области законским измјенама, те повећан број извршених провјера од стране рударске и геолошке инспекције у складу са њиховим надлежностима.
- Повећање на врсти прихода 722112 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење права на експлоатацију природних ресурса (врста прихода на коју се књиже уплате по основу једнократне концесионе накнаде), евидентирано је у износу од 6.915.926 КМ.

Анализом закључених концесионих уговора у 2023. години, утврђено је да је до повећања укупно уплаћене концесионе накнаде на овој врсти прихода, дошло у највећем обиму због закључења једанаест концесиона уговора из области електроенергетике (солар), тринаест уговора из области минералних ресурса, те два уговора из области пољопривреде и јавног водног добра.

- Повећање на врсти прихода 722491 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење природних и других добара од општег интереса (пољопривреде, спортског риболова, саобраћаја и веза и др.), евидентирано је у износу од 457.237 КМ. Саматрамо да је као и у претходном случају, већим бројем провјера рада концесионара од стране представника Комисије, редовним праћењем рада Концесионара од стране ресорних министарстава, системом праћења наплате путем софтвера Пореске управе Републике Српске, али и блокаде у случају неизмирења пристиглих обавеза, у многоме доприњело ажурности плаћања концесионе накнаде.
- Смањење је евидентирано и на врсти прихода 722468 у односу на исти период прошле године за износ од 1.793.354 КМ, а који се односи на кориштење концесионе накнаде по основу производње електричне енергије од стране малих хидроелектрана у раду.
- Највећи износ повећања у односу на исти период прошле године евидентиран је на врсти прихода 722492 у износу од 7.657.686 КМ. Хидролошка ситуација је у извјештајној години била изузетно добра, велики број енергетских објеката је испунио своје планове производње енергије. Када је у питању рад термоелектрана, у 2023. години, све три електране које су у комерцијалном раду, су у извјештајној години уплатите износ од 18.404.594 КМ, а на име концесионе накнаде.

5. БУЏЕТ

5.1. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ И ИЗДАЦИ КОМИСИЈЕ ЗА КОНЦЕСИЈЕ

Одредбом члана 56. Закона о концесијама, регулисан је начин финансирања рада Комисије. Средства се планирају и обезбјеђују у буџету Републике Српске.

Буџетом Републике Српске за 2023. годину, Комисији су планирана средства у износу од 1.000.000 КМ у оквиру организационог кода Генералног секретаријата Владе Републике Српске (0405001) на позицији 482100 - трансфер Комисији („Службени гласник Републике Српске“, број: 112/22).

Презентација и састављање финансијских извјештаја прописано је чланом 60. Закона о концесијама (Службени гласник Републике Српске, број: 59/13; 16/18; 70/20 и 111/21)-форма, рокови и начин, члановима 57, 58. и 59. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/17 и 17/22), Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/17 и 118/18).

Годишњи финансијски извјештај састављен је на прописаним обрасцима и достављен Министарству финансија у законском року:

- Образац 3б – Преглед прихода, примитака, расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05;
- Образац 4б – Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ;
- Образац 5б – Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ;
- Образац 6 – Преглед новчаних токова;
- Образац 7 – Извјештај о броју и структури запослених и
- Ноте – Напомене уз финансијске извјештаје.

Изјава руководства

Финансијски извјештаји састављени су складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/15 и 78/20), Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 98/16, 115/17 и 118/18), Правилником о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и

фондова („Службени гласник Републике Српске“, број: 16/11 и 126/11), Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/17 и 118/18), Правилником о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/17 и 17/22), Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске. Поред напријед наведених прописа, примјењивани су и прописи из области пореске регулативе и интерних аката која регулишу одређене области.

5.1.1. СТАЛНА СРЕДСТВА КОМИСИЈЕ

Стална средства Комисије књиговодствено су евидентирана (К-то 011) на основу одредби Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Обрачун амортизације извршен је у складу са Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 110/16). Књижење се врши по набавној вриједности, а обрачунски отпис примјеном линеарне методе по годишњим стопама:

Канцеларијски намјештај	10,0
Компјутерска опрема.....	25,0
Опрема за пренос података и гласа.....	10,0
Моторна возила.....	14,3
Копир апарати.....	14,3
Уграђена опрема	16,5
Телефонска опрема.....	11,0
Радио и тв опрема	20,0
Опрема за гријање	12,5
Опрема за вентилацију	12,5
Рачунарски програми-лиценце.....	25,0
Остала непоменута опрема.....	20,0

Амортизација за 2023. годину износи 19.246 КМ.

Набавна вриједност сталних средстава (постројења и опрема – К-то 0112) на дан 31.12.2023. године износи 168.878 КМ, исправка вриједности 140.747 КМ и садашња (неотписана вриједност 28.131 КМ).

Извршен је свеобухватан попис имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, те је затечено стварно стање имовине усаглашено са књиговодственим стањем.

Попис је обавила комисија именована рјешењем Комисије број: 01-1683/23 од 15.12.2023. године. По истом, комисија за попис је сачинила извјештај који је Комисија за концесије прихватила Одлуком.

Улагања, тј. издаци по основу текућег одржавања, признају се као расходи периода у коме и настану (обрачунски основ).

Инвентар се отписује 100% на терет трошкова одмах по стављању у употребу.

Потраживања се признају по номиналној вриједности, евентуално увећаној за камате обрачунате у складу са одредбама уговора, Закона или Одлуком предсједника Комисије. На дан билансирања врши се процјена ризика ненаплативости појединачних потраживања.

Евидентирана су потраживања у износу од 303.976 КМ:

Краткорочна потраживања од радника (К-то 123318) у износу од 86 КМ.

На позицији К-то 129851) исказно је потраживања од Буџета Републике Српске у износу од 250.003 КМ по основу трансфера унутар истих нивоа власти, а односи се на транше за 2023. годину, које ће бити дозначене у јануару и фебруару 2024. године.

Остала краткорочна разграничења у износу од 36.769 КМ (К-то 127791) односе се на набавку основног средства за потребе рада Комисије.

Готовина и готовински еквиваленти исказују се у номиналној вриједности израженој у конвертабилним маркама, на позицији (К-то 121217), стање банковог рачуна на дан билансирања износи 17.118 КМ.

5.1.2. ПРИХОДИ

Приходи Комисије остварени су у износу од 1.005.923 КМ и то:

- из Буџета Републике Српске за 2023. годину (К-то 788) 1.000.000 КМ у оквиру организационог кода Генералног секретаријата Републике Српске. („Службени гласник Републике Српске“, број: 112/22);
- На конту 7291 исказан је износ од 1.305 КМ а односи се на приход остварен по основу поврата потраживања од стране запослених радника;
- На конту 7715 исказан је износ од 1.969 КМ а односи се на усклађивање вриједности нефинансијске имовине везано за корекције више обрачунатих трошкова амортизације из ранијег периода, које нису биле материјално значајне;
- На конту 7719 исказан је износ 2.649 КМ а односи се на обрачунате приходе по основу поврата више уплаћених средстава добављачима.

Приходи се признају по модификованој обрачунској основи у рачуноводственом обрачунском периоду у којем су мјерљиви и/или расположиви (наплаћени и укалкулисани приход).

Остварени приходи у 2023. години износе 1.005.923 КМ и за 35.284 КМ у апсолутном износу или 3,6% су већи у односу на остварене приходе у односу на 2022. годину.

5.1.3. РАСХОДИ

Расходи у финансијским извјештајима евидентирани су на обрачунској основи (начело настанка догађаја), у периоду у коме је обавеза за плаћање и настала без обзира да ли је и извршено плаћање, као и амортизација која терети расходе обрачунског карактера.

Број запослених радника на дан 31.12.2023. године је петнаест (15).

У извјештајном периоду текући расходи (К-та 41) остварени су у укупном износу од 899.387 КМ, по структури износе:

ТЕКУЋИ РАСХОДИ (К-ТА 41)

<i>Расходи за бруто плате запослених (К-то 4111)</i>	740.931,03 КМ
<i>Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених (К-то 4112)</i>	26.513,99 КМ
<i>Расходи по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (К-то 4122)</i>	16.314,85 КМ
<i>Расходи за режијски материјал (К-то 4123)</i>	21.496,52 КМ
<i>Расходи за текуће одржавање средстава (К-то 4125)</i>	8.904,62 КМ
<i>Расходи по основу службених путовања и смјештаја (К-то 4126)</i>	17.617,45 КМ
<i>Расходи по основу утrophа горива (К-то 41263)</i>	5.596,86 КМ
<i>Расходи за платни промет (К-то 4127)</i>	1.653,10 КМ
<i>Расходи за осигурање (К-то 4127)</i>	2.150,98 КМ
<i>Расходи за рачунарске програме, књиге (К-то 4127)</i>	5.511,50 КМ
<i>Расходи за адвокатске услуге (К-то 4127)</i>	4.028,40 КМ
<i>Расходи за одржавање сервера (К-то 4127)</i>	2.615,00 КМ
<i>Расходи за стручне услуге (К-то 4127)</i>	12.262,25 КМ
<i>Расходи по основу доприноса који терете трош. (К-то 4129)</i>	1.481,41 КМ
<i>Расходи по основу семинара, савјетовања и сл. (К-то 41292)</i>	5.742,80 КМ
<i>Остали непоменути расходи (К-то 412999)</i>	19.354,84 КМ
<i>Расходи за рекламни материјал, манифестације (К-то 41299)</i>	7.211,40 КМ

У извјештајном периоду укупни обрачунски расходи износе: **28.548 КМ**

– Расходи по основу амортизације (К-то 4712)	19.246 КМ
– Расходи по основу набавке ситног инв. и ауто гума (К-то 47116)	7.658 КМ
– Расходи по основу отписа и расходовања имовине	1.644 КМ

Неизмирене обавезе према добављачима (К-то 2231) износе 14.464 КМ, настале по основу коришћења роба и услуга, које су међусобно усаглашене и плаћене у наредном периоду.

6. ЗАКЉУЧЦИ

Комисија за концесије Републике Српске, на основу анализе свих релевантних података и чињеница које су утврђене у току рада и провјере реализације концесионих уговора, података и информација прибављених од других јавних органа и институција Републике Српске, јединица локалне самоуправе, као и Концесионара, у закључном дијелу Извјештаја наглашава неке од важнијих питања у области концесија, те даје препоруке, сугестије и приједлоге за њихово рјешавање.

Одржање и развој енергетског сектора као једног од ослонаца друштвеног и привредног развоја Републике Српске је у овом периоду глобалне енергетске кризе добила највећи значај. Извјештајна 2023. година за разлику од претходне, није била неповољна кад је у питању хидрологија, што је имало утицај на обим производње електричне енергије хидроелектрана и динамике реализације производње предвиђене студијама оправданости концесија у тој области, као и висином концесионе накнаде уплаћене по овом основу. Енергетска заједница је прије почетка енергетске кризе предвидјела потпуни престанак рада термоелектрана до 2050. године. Имајући у виду значајно учешће термоелектрана у производњи електричне енергије у Републици Српској, неопходно обезбиједити услове за њихов оптималан рад, одржавање и функционисање, али свој развој у што већој мјери усмјерити ка еколошки одрживом енергетском развоју и обновљивим изворима енергије. У овом извјештају приказани су подаци из којих се види да су у пуној експанзији концесиони пројекти соларних електрана, вјетроелектрана, али и гасификације и други видови кориштења еколошки одрживих извора енергије који би и у будућности требали бити приоритет.

Захваљујући повољним природним условима, али и појачаним активностима органа и тијела у Републици Српској, примјетно је значајније повећање интересовања за изградњу соларних електрана у извјештајном периоду. Велики број малих соларних електрана до 250 kW које не улазе у концесиони однос је већ изграђен, а значајно је повећан број инвеститора који су у поступку добијања или реализације концесија за изградњу соларних енергетских објеката велике инсталисане снаге што је од великог значаја како за електроенергетску стабилност, тако и за приходе који се остварују у буџету по овом основу.

И даље је у Републици Српској настављено усавршавање и доградња законске нормативе у области обновљивих извора енергије са стандардима развијених земаља у складу са Стратегијом развоја сектора енергетике у РС до 2035. године.

Кориштење посредних начина за експлоатацију минералних сировина којима се заобилази обавеза закључења концесионог уговора (најчешће експлоатације шљунка и пијеска из водотока, и водног и пољопривредног земљишта, али и техничког грађевинског камена) је проблем који Комисија истиче у својим извјештајима. Овакав вид експлоатације минералних ресурса је и у овом извјештајном периоду оптерећивао реализацију постојећих концесионих пројеката, јер представља нелојалну конкуренцију постојећим концесионарима што је недопустиво поготово јер се ради о кориштењу природних богатстава и јавних добара.

Комисија сматра да надлежни органи управе и други органи са јавним овлаштењима и надлежностима у овој области, треба да појачају активности на потпуној и доследној примјени законских прописа и сузбијању сваке врсте нелегалног рада и нелојалне конкуренције, како би се досљедно спровело начело законитости, недискриминације, тржишне конкуренције, заштите јавног интереса и друга начела предвиђена Законом о концесијама, што ће у коначници значити значајно повећање финансијских средстава у буџету Републике Српске.

Комисија је приликом провјере реализације концесионих уговора у области експлоатације минералних сировина у извјештајној 2023. години, установила да концесионари у области минералних ресурса у највећем броју редовно обављају концесиону дјелатност и извршавају своје финансијске и друге обавезе. Мањи број концесионара је имао застој или прекид концесионе дјелатности. Комисија је у складу са својим надлежностима давала препоруке и упутства концесионарима за рјешавање оправданих застоја у реализацији концесионих обавеза што је допринијело бољој реализацији концесионих пројеката. Комисија и даље потенцира да је потребно повећати контролу надлежних органа, посебно инспекцијских органа у погледу поштивања обавеза концесионара на рекултивацији деградираног простора насталог експлоатацијом минералних сировина и довођења тог простора предвиђеној намјени што је од највећег значаја за заштиту животне средине и одрживог развоја.

Комисија је након извршених провјера реализације концесија на пољопривредном земљишту, информација и доказа прибављених од надлежних пореских органа и судова, те упоредне анализе прикупљених података констатовала да код највећег броја концесионара нису уочене веће неправилности, односно да су обавезе редовно измириване и да су концесиона предузећа ликвидна. Проблеми се даље јављају у непотпуној ажурности података у јавним евиденцијама услед обједињавања земљишно-књижног катастра и грунтовних евиденција, као и поступака јавног излагања, што представља проблем код тачности евиденција у уписа концесионих уговора у земљишно-књижни регистар.

Комисија је раније истицала да је био присутан проблем неусаглашености закона који регулишу друге области које по одредбама Закона о концесијама могу бити предмет концесије, а још увијек нису. У извјештајној години, закључен је први концесиони уговор из области ловства, те је самим тим и у овој области, која је и раније била дефинисана као предмет концесије, уочен почетак усаглашавања са законским прописима.

Увођење дјелатности изградње, коришћења и одржавања спортских објеката у област концесија и измјена и допуна Закона о концесијама на начин да су дефинисане концесионе накнаде из области спорта, већ дају резултате, што је видљиво по повећаној заинтересованости за концесије у овој области у извјештајном периоду. Ово потврђује оправданост инсистирања Комисије на интензивирању усаглашеног дјеловања свих институција на увођењу области које могу бити предмет концесија дефинисаних Законом, а до сада нису уведене у концесиони однос. Као прилог томе је и први концесиони уговор у извјештајној години закључен из области спорта.

Примијећено је да се у поступку промјене власничке структуре у концесионом предузећу, односно уступању уговора о концесији са старог на новог концесионара (стицаоца), постигао значајан ниво ефикасности. Међутим, потребно је и даље радити на повећаном надзору надлежних органа и стриктном поштовању одредаба закона и подзаконских акта.

Комисија очекује да ће се када то дозволе финансијске могућности, појачати материјална и кадровска позиција Комисије што ће допринијети квалитетнијој и ефикаснијој анализи студија оправданости, повећању квалитета концесионих пројеката, бољој и ефикаснијој презентацији могућности улагања у концесионе дјелатности и привлачењу нових домаћих и страних инвеститора, посебно код обновљивих извора енергије у Републици Српској.

На крају Комисија сматра да је извјештају реално презентовано стање у концесионој дјелатности, постојање одређених тешкоћа у раду, али и подаци о значајним позитивним резултатима и тенденцијама. Комисија је као и до сада, дала и низ конструктивних приједлога за додатно унапређење стања, те на основу свега наведеног предлаже Народној Скупштини Републике Српске да усвоји Извјештај о раду и финансијски извјештај за 2023. годину Комисије за концесије Републике Српске.

Број: 01- ____/24

Датум: __. __. 2024. године

Предсједник Комисије

Маја Шупут, ма екон.

7. ПРИЛОЗИ

- **Прилог 1** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW;
- **Прилог 2** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (термоелектране, вјетроелектране и соларне електране);
- **Прилог 3** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области гаса;
- **Прилог 4** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса;
- **Прилог 5** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса – експлоатација и флаширање воде;
- **Прилог 6** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма;
- **Прилог 7** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћа и веза;
- **Прилог 8** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта;
- **Прилог 9** - Преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта;
- **Прилог 10** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији за коришћење водног земљишта и јавног водног добра.
- **Прилог 11** – Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области спорта